

Universitat Rovira i Virgili
Facultat de Ciències de
l'Educació i Psicologia Tarragona

L'EDUCACIÓ EMOCIONAL
EN ELS CONTES INFANTILS

GRAU D'EDUCACIÓ INFANTIL

TREBALL DE FI DE GRAU

L'EDUCACIÓ EMOCIONAL EN ELS CONTES INFANTILS

Estudiant: Montsant Prats Gironès

Tutor : Nèstor Villacampa Olivà

Facultat de Ciències de l'Educació i Psicologia

Grau d'Educació Infantil

Tarragona, 31 de maig de 2021

RESUM

Aquesta investigació té els objectius de conèixer la importància de treballar l'Educació Emocional en els contes infantils, així com tenir present els beneficis que aporta treballar els contes i les emocions en una aula d'Educació Infantil, des del punt de vista dels docents. Així doncs, la principal finalitat del projecte és analitzar: els beneficis de treballar l'Educació Emocional en edats primerenques; els beneficis de llegir contes infantils, i la metodologia del conte infantil.

En primer lloc, s'ha realitzat una recerca d'investigació sobre l'Educació Emocional i la Literatura Infantil. La informació recaptada ha sigut posteriorment analitzada per dur a terme un conjunt d'instruments de mesura qualitatiu i quantitatiu, que tenen la finalitat de donar resposta als objectius inicials.

En segon lloc, els instruments de recerca estan formats per un qüestionari destinat a docents de primer i segon cicle d'Educació Infantil, del centre de la ciutat de Reus, per tal de donar resposta al primer objectiu; i, d'altra banda, s'ha realitzat 10 entrevistes a autors i autores nacionals de contes infantils, que aporten idees pròpies sobre l'Educació Emocional en els contes infantils i la metodologia del conte.

La conclusió principal és que l'Educació Emocional és essencial treballar-la des d'edats primerenques, ja que proporciona la capacitat de verbalitzar els pensaments i les emocions, així com autoregular-se. Un recurs essencial són els contes infantils. Tanmateix, s'està potenciant la idea de crear contes infantils per treballar un aspecte negatiu de l'infant i no per gaudir-los. Com a conseqüència, els infants acaben associant que llegir és avorrit.

Paraules claus: contes infantils, educació emocional, emocions, infantil, literatura infantil.

RESUMEN

La investigación tiene los objetivos de conocer la importancia de trabajar la Educación Emocional en los cuentos infantiles, así como tener presente los beneficios que aporta trabajar los cuentos y las emociones en una aula de Educación Infantil, des del punto de vista de los profesores y las profesoras.

Los principales objetivos del proyecto son analizar: beneficios de trabajar la Educación Emocional en edades primerizas; beneficios de leer cuentos infantiles y la metodología del cuento infantil.

En primer lugar, se ha realizado una búsqueda de investigación sobre la Educación Emocional y la Literatura Infantil. La información recaudada ha sido, posteriormente, analizada para construir un conjunto de instrumentos de medida cualitativos y cuantitativos, que tienen la finalidad de dar respuesta a los objetivos iniciales.

En segundo lugar, los instrumentos de investigación están formados por un cuestionario a docentes de primer y segundo ciclo de Educación Infantil, del centro de la ciudad de Reus, que tiene la finalidad de dar una respuesta al primer objetivo. Por otra parte, se ha realizado entrevistas a autores y autoras nacionales de cuentos infantiles, quiénes aportan sus ideas sobre la Educación Emocional en los cuentos Infantiles y la metodología del cuento.

La conclusión principal es que la Educación Emocional es esencial trabajar-la desde edades primerizas, ya que proporciona la capacidad de verbalizar los pensamientos y las emociones, así como autorregularse. Un recurso esencial son los cuentos infantiles. No obstante, se está potenciando la idea de crear cuentos infantiles para trabajar un aspecto negativo del infante, y no para disfrutar-los. Como consecuencia, los niños y las niñas terminan asociando que leer es aburrido.

Palabras clave: cuentos infantiles, educación emocional, emociones, infantil, literatura infantil.

ABSTRACT

This research has the objective of knowing the importance of working on Emotional Education in children's stories, as well as keep in mind the benefits of working on stories and emotions in an Early Childhood Education classroom, from the point of view of teachers. The main purpose of the project is to analyse: the benefits of working on Emotional Education at an early age; the benefits of reading children's stories, and the children's story methodology.

First at all, it has been research about Emotional Education and Children's Literature. The information collected has been analysed to carry out a set of qualitative and quantitative measuring instruments, which aim is respond to the initial objectives.

Secondly, the research instruments are a questionnaire to teachers of the first and second cycle of Early Childhood Education, in the central sector of the city of Reus, in order to answer the first objective; and an interview have been done it to national authors of children's stories, that contribute with their own ideas about Emotional Education in Children's Stories.

The main conclusion is that Emotional Education is essential to work on from an early age, as it provides the ability to verbalize thoughts, emotions and be able to self-regulate. An essential resource is children's stories. However, the idea of creating children's stories is being promoted to work on a negative aspect of the child, and not to enjoying it them. As a result, children end up associating that reading is boring.

Key words: children's stories, emotional education, emotions, infant, children's literature.

Índex

1. INTRODUCCIÓ / JUSTIFICACIÓ	1
2. MARC TEÒRIC.....	3
2.1. Aproximació al concepte d'emoció.....	3
2.1.1. Autors que profunditzen en el concepte d'emoció.....	3
2.2. Educació Emocional.....	7
2.2.1. Concepte d'Educació Emocional	9
2.2.2. Concepte d'Emoció.....	9
2.2.3. Fonaments de l'Educació Emocional.....	10
2.2.4. Objectius de l'Educació Emocional.....	12
2.2.5. Continguts de l'Educació Emocional.....	12
2.3. Les emocions en edat primerenques.....	13
2.3.1. Evolució de les emocions en la primera infància.....	14
2.3.2. Pautes pel desenvolupament emocional.....	16
2.4. L'Educació emocional al segon cicle d'Educació Infantil.....	17
2.4.1. Currículum d'Educació Infantil.....	17
2.5. Les Emocions en els contes infantils.....	23
2.5.1. Conceptes bàsics: la literatura infantil.....	23
2.5.2. El conte infantil (0-6 anys).....	26
2.5.3. Les emocions en els contes infantils.....	29

3. MARC METODOLÒGIC.....	30
3.1. Supòsit de partida i objectius de la investigació.....	30
3.1.1. Supòsit de partida.....	30
3.1.2. Objectius.....	30
3.2. Disseny de la investigació.....	31
3.2.1. Rigor científic.....	31
3.2.2. Metodologia.....	32
3.2.3. Mostra/població.....	33
3.2.4. Instruments recollida de dades.....	33
3.2.5. Temporització i desenvolupament de la recerca.....	34
4. RESULTATS	35
4.1. Resultats dels qüestionaris.....	35
4.2. Resultats de les entrevistes.....	42
4.3. Discussió de les dades.....	50
5. CONCLUSIONS	53
6. REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES	56
7. ANNEXOS	59
7.1. Annex 1: entrevista.....	59
7.2. Annex 2: qüestionari.....	60
7.3. Annex 3: entrevistes contestades.....	63

1. INTRODUCCIÓ / JUSTIFICACIÓ

No sempre és fàcil escollir la temàtica per dur a terme l'últim treball de final de carrera. Com a futura docent d'Educació Infantil, volia investigar alguna metodologia o pràctica que em servís en un futur per poder aplicar en els meus projectes dins d'una aula. Finalment, després d'una intensa pluja d'idees i parlant amb la meva tutora de pràctiques de l'escola i el meu tutor de la Universitat, vaig arribar a la conclusió que volia treballar les emocions: les grans oblidades de l'educació i el treball personal.

En primer lloc, les emocions són importantíssimes dins de la vida quotidiana. Una bona intel·ligència emocional i Educació Emocional pot ajudar a una persona ser capaç d'afrontar els reptes de la vida. Com deia Aristòtil, un filòsof de l'Antiga Grècia i un dels grans pensadors de la humanitat: *“educar la ment sense educar el cor, no és educació en absolut”*. Així doncs, tinc la necessitat de buscar una resposta a la pregunta per què l'educació emocional no és un pilar fonamental en les edats primerenques i quins beneficis aporta treballar-la a l'aula d'Educació Infantil, així com a la vida quotidiana dels infants.

En segon lloc, he volgut incloure en aquesta investigació la literatura. Des de ben petita, he estat immersa en el món de les lletres gràcies a la meva mare i al meu pare. Per tant, vaig decidir englobar els dos temes que més m'interessen: les emocions i la literatura; en aquest cas, la infantil.

Un cop vaig escollir el tema a tractar, vaig ajudar-me de l'última estada de pràctiques, ja que la primera no la vaig poder realitzar completament per la pandèmia de la COVID-19. Em vaig plantejar unes preguntes claus i vaig redactar els objectius principals per començar la meva investigació. Per sort, durant la meva estada de pràctiques em va tocar una mestra de P3 (infants de 3 i 4 anys) que treballa les emocions, sobretot a partir dels contes Infantils de Joan Turu, Míriam Tirado i Anna Llenas; un escriptor i dues escriptores catalanes que parlen de les emocions a través dels contes infantils.

Així doncs, el propòsit general d'aquesta investigació és detectar la millor metodologia per crear i explicar els contes infantils a Educació Infantil, i analitzar els beneficis que aporta treballar les emocions a través dels contes infantils.

Per tal de poder entendre com està organitzada la investigació, a continuació s'explica les parts en les quals està estructurada:

En primer lloc, el contingut d'aquest treball té una part teòrica on es recull informació científica i psicoanalítica sobre l'Educació Emocional, les emocions en edat primerenques i les emocions en els contes infantils.

En segon lloc, la investigació conté una part metodològica que inclou la investigació realitzada per resoldre les preguntes claus sobre l'Educació Emocional i els contes infantils, i les quals donen resposta a uns objectius principals. A més a més, s'inclou el disseny de la investigació el qual conté els instruments que duren a terme i les anàlisis elaborades.

Finalment, el treball conclourà amb uns resultats i unes conclusions finals, on es revisaran les preguntes d'investigació principals i com s'han desenvolupat.

2. MARC TEÒRIC

2.1 APROXIMACIÓ AL CONCEPTE D'EMOCIÓ

En primer lloc, la definició de la paraula “emoció” segons la **RAE** (*Real Academia Española*) és la següent:

1. f. Alteración del ánimo intensa y pasajera, agradable o penosa, que va acompañada de cierta conmoción somática.
2. f. Interés, generalmente expectante, con que se participa en algo que está ocurriendo.

En el diccionari del **IEC** (*Institut d'Estudis Catalans*) s'hi troba la següent definició:

1. f. [LC] [PS] Reacció afectiva, en general intensa, provocada per un factor extern o pel pensament, que es manifesta per una commoció orgànica més o menys visible. L'emoció no el deixava parlar. Una emoció forta, profunda. Un estiu ple d'emocions. Ple d'emoció.

D'altra banda, l'origen de la paraula *emoció* sorgeix de la paraula llatina “*emotione*” (acte de remoure), derivada de *ēmoveō* (impressionar). Així doncs, les emocions són respostes immediates o impulsives davant d'un esdeveniment.

2.1.1 AUTORS QUE PROFUNDITZEN EN EL CONCEPTE D'EMOCIÓ

1. Charles Darwin (1872)

Charles Darwin (1809-1882) fou un naturalista britànic, conegut per plantejar l'evolució biològica a través de la selecció natural.

A més a més, Darwin, fou un dels primers científics a parlar de les emocions dels humans i animals en el llibre “*L'expressió de les emocions en l'home i l'animal*” (1872).

En aquest llibre, Darwin afirma que l'expressió de les emocions és un fet universal i innat que ha anat evolucionant al llarg dels anys. Així mateix, Darwin sosté que aquestes emocions bàsiques no només són pròpies dels humans, sinó que també ho són pels animals.

De l'anàlisi principal, va extreure un conjunt d'expressions facials que les va catalogar com a universals ¹. Aquestes són: *alegria, malestar, interès, sorpresa, ràbia, disgust i vergonya*.

Figura 2 (p. 173)

2. Wukmir (1967)

V. J. Wukmir (1986-1976) fou un científic humanista i mestre, autor del llibre “*Emoción y Sufrimiento*”

Wukmir (1967), expressa que les emocions són les respostes immediates de l'organisme quan se l'informa d'un estímul extern. En cas que la situació sigui favorable, la persona experimentarà una emoció positiva (alegria, il·lusió, satisfacció, etc.). En canvi, si la situació és perjudicial, la persona sofrirà una emoció negativa (tristesa, ràbia, angonya, etc.).

3. Ekman (1972)

Paul Ekman és un psicòleg social nord-americà i és un dels més destacats del segle XX. Ha dedicat gran part de la seva vida professional a l'estudi de les emocions, i el seu caràcter universal o cultural, i és pioner en l'anàlisi de les expressions facials que les acompanyen.

Ekman (1972) manté la hipòtesi de Darwin. En el seu llibre “*El rostro de las emociones*” (2017) defensa que les expressions facials de les emocions no depenen de l'origen cultural, sinó que són sobtades, biològiques i incontrolables. Així mateix, explica que les emocions modifiquen la manera en què es percep el món i com s'interpreten les accions, tan pròpies com les dels altres.

¹ “Expressions facials” del llibre “*La Expresión de las emociones*” de Charles Darwin (introducció i traducció de Xavier Bellés). 2009. Pamplona: Laetoli.

Per Ekman (1972), les emocions principals són set: la tristesa, la ira, la sorpresa, la por, el fastig, el menyspreu i l'alegria².

Figura 2 (p. 179)

3. Goleman (1996)

Daniel Goleman és un psicòleg que va adquirir fama mundial a partir de la publicació del seu llibre *Intel·ligència Emocional* el 1996.

Goleman (1996) defineix la intel·ligència emocional com l'habilitat o capacitat d'entendre les nostres emocions, les dels altres i com aprenem a gestionar-ho per arribar a una meta final.

4. Salovey y Mayer (1996)

A partir del 1990 cap endavant, Salovey i Mayer (1996), amb el suport de Caruso (2000) van anar reorganitzant la definició de la Intel·ligència Emocional, sent la següent: la intel·ligència emocional és l'habilitat de processar informació sobre les emocions pròpies i dels que et rodegen.

Per considerar que una persona té una intel·ligència emocional alta, els autors van crear un model que parla de quatre habilitats bàsiques:

² "Expressions facials" del llibre "*El rostro de las emociones: signos que revelan significado más allá de las palabras*" de Ekman, Paul (traducció de Jordi Joan Serra). 2012. Barcelona : RBA, 2012.

1. **Percepció emocional:** capacitat per percebre i expressar les emocions pròpies i alienes correctament.
2. **Facilitació emocional del pensament:** les emocions que sorgeixen en un moment en concret entren en el sistema cognitiu com a senyals que influencien la cognició. Les emocions prioritzen el pensament i dirigeixen l'atenció a informació important.
3. **Comprensió emocional:** els senyals emocionals en les relacions interpersonals són enteses, el qual té implicacions per la mateixa relació.
4. **Regulació emocional:** els pensaments promouen el creixement emocional, intel·lectual i personal per fer possible la gestió de les emocions en la vida quotidiana.

5. Bisquerra (2000)

Rafael Bisquerra és un dels autors més prestigiosos i destacats en el camp de l'educació emocional a Espanya. Catedràtic d'Orientació Psicopedagògica a la Universitat de Barcelona i fundador del Grup de Recerca en Orientació Psicopedagògica (GROP), va crear la Fundació per l'Educació Emocional a mitjans dels anys noranta. Algunes de les seves publicacions són: *Educació emocional i benestar* (Praxis, 2000) o *Educación Emocional y Competencias Básicas para la vida* (Revista de Investigación educativa, 2003. Vol. 21, nº 1), entre d'altres.

Fa propostes per a famílies i educands per educar als infants emocionalment.

Segons Bisquerra (2000) l'educació emocional és un constructe que engloba la formació integral de la persona. Per tant, és una clau fonamental que ha de respondre i atendre les necessitats intel·lectuals i socials.

Dins de l'article *Educación emocional y competencias básicas para la vida* (Bisquerra, 2003, p. 22), identifica cinc dimensions bàsiques entre les competències emocionals:

1. Competència de la consciència emocional.
2. Competència de la regulació emocional.
3. Competència de l'autonomia emocional.
4. Competència de la competència social.
5. Competència per la vida i el benestar.

Les competències emocionals donen lloc a l'educació emocional.

Per concloure, en el seu llibre “*Inteligencia Emocional en educación*” (Bisquerra, Rafael, 2015), l'autor indica que és en la família on s'inicia l'educació emocional. D'aquesta manera, creu que els estils afectius dels pares i mares afecten l'infant de múltiples formes i van determinant el tipus d'interacció que es produeix en ells.

6. Ibarrola (2009)

Begoña Ibarrola és una psicòloga i escriptora catalana que ha publicat diversos llibres destinats a infants i que parlen de les emocions. Alguns exemples són: “*Cuentos para educar niños felices*” (2010); “*Yo también soy diferente: cuentos para potenciar la autoestima*” (2020) o “*Cuentos para una nueva realidad*” (2020).

Ibarrola (2009) afirma en l'article *Educación Emocional a Través del Cuento* que “*les emocions són una part essencial de l'experiència humana i abans que éssers pensants, som éssers sensibles*” (p. 11).

En resum, són molt els autors que han dut a terme investigacions en el camp de les emocions, i la major part coincideixen amb l'afirmació que les emocions són innates, universals i que tenen un paper fonamental en el comportament, la personalitat i la interacció social de la persona.

2.2 EDUCACIÓ EMOCIONAL

L'educació emocional és una implantació psicopedagògica que està centrada a conèixer i reconèixer els sentiments i emocions, dels altres i d'un mateix.

Per una banda, la competència socioemocional en la primera infància influeix en la salut mental i el benestar a llarg termini. D'altra banda, està augmentant l'interès en el potencial per millorar la salut infantil i els resultats educatius, a través d'un aprenentatge social i emocional (*Emotional Learning*) en entorns d'educació i de la primera infància.

Tradicionalment, els centres educatius s'han centrat en aspectes cognitius i científics, deixant de banda l'educació emocional de les persones. Tanmateix, les investigacions científiques d'avui en dia destaquen que existeix una connexió fonamental entre les emocions i el pensament. Les emocions són la base de l'activitat humana i, per tant, s'ha de replantejar la metodologia que s'utilitza a les aules.

En un primer moment, el 1994 es va fundar el CASEL (Consortium for the Advancement of Social and Emotional Learning) amb l'objectiu de potenciar l'educació emocional i social de tot el món.

L'any 1995, Daniel Goleman publica el llibre *Intel·ligència emocional*, sent aquest un best-seller mundial, i difon el concepte d'Educació Emocional. Goleman reconeix que es va basa en el treball de Salovey i Mayer (1990). L'any 1996, sorgeix l'*Informe Delors per la Unesco*.

- **INFORME DELORS PER A LA UNESCO (1996)**

L'Informe Delors és un informe de la Comissió Internacional sobre l'educació per al segle XXI, denominat "*L'educació tanca un tresor*" (més conegut com a Informe Delors) creat per Jacques Delors l'any 1996.

L'Informe Delors (1996) afirma que l'educació constitueix un instrument indispensable perquè la humanitat pugui progressar cap als ideals de pau, llibertat i justícia total.

D'altra banda, reconeix que l'educació emocional és un complement indispensable en el desenvolupament cognitiu i una eina fonamental de prevenció, ja que molts problemes tenen el seu origen en l'àmbit emocional.

L'informe defineix que al llarg de la vida s'aprenen quatre pilars fonamentals de l'educació:

1. **Aprendre a conèixer** (saber).
2. **Aprendre a fer** (saber fer).
3. **Aprendre a conviure** (saber estar).
4. **Aprendre a ser** (saber ser).

Els dos últims pilars tenen una estreta relació amb l'educació emocional.

2.2.1. CONCEPTE D'EDUCACIÓ EMOCIONAL

La educación emocional proceso educativo, continuo y permanente, que pretende potenciar el desarrollo de las competencias emocionales como elemento esencial del desarrollo integral de la persona, con objeto de capacitarle para la vida. Todo ello tiene como finalidad aumentar el bienestar personal y social. La educación emocional es un proceso educativo. (Bisquerra, 2003, p. 27).

Segons Bisquerra (2003), l'educació emocional ha de ser un procés educatiu continu i permanent que ha d'estar present al llarg de la vida. L'Educació Emocional, pretén donar resposta a un conjunt de necessitats socials que no queden ateses en l'educació formal.

2.2.2. CONCEPTE D'EMOCIÓ

Per entendre l'educació emocional hem de conèixer que són les emocions i quines implicacions tenen per la pràctica. Segons Bisquerra (2003), una emoció sorgeix de la següent manera:

1. Les informacions sensorials arriben als centres emocionals del cervell.
2. Com a conseqüència, es produeix una resposta neurofisiològica.
3. El *neocòrtex* interpreta la informació.

Així doncs, una emoció es pot considerar com *un estat complex de l'organisme caracteritzat per una excitació o pertorbació que predisposa a una resposta organitzada. Les emocions es generen com a respostes a un esdeveniment extern o intern* (Bisquerra, 2003, p. 12).

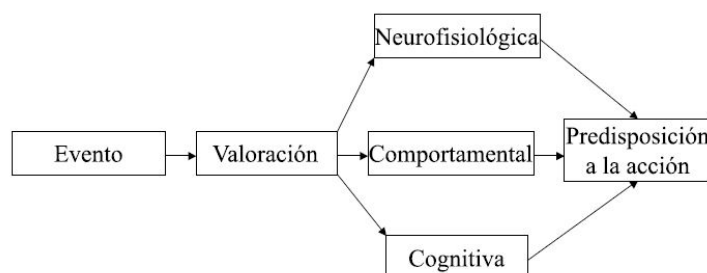

Figura 3: concepte d'emoció segons Bisquerra (2003).

- **TIPUS D'EMOCIONS**

Partint de l'esquema anterior, Bisquerra (2000) explica que una emoció està formada per tres elements.

1. **Component neurofisiològic:** són respostes involuntàries, que no poden controlar-se però sí prevenir mitjançant tècniques, com la relaxació o la meditació.
2. **Component comportamental:** a aquest grup pertany les expressions facials, el to de veu, el ritme de locució o el llenguatge no verbal.
3. **Component cognitiu:** és la part conscient de l'emoció i la persona pot posar nom i qualificar les emocions, ja que aquest element té relació amb el pensament. En aquest grup pertanyen les emocions com la ira, l'alegria, la por o la tristesa.

2.2.3. FONAMENTS DE L'EDUCACIÓ EMOCIONAL

L'educació emocional recull les aportacions d'altres ciències. Alguns dels fonaments més emocionals, segons Bisquerra (2003), són els següents.

1. **Moviments de renovació pedagògica** i les seves ramificacions (escola nova, escola activa, educació progressiva, etc.): proposaven una educació per la vida. Alguns representants eren Pestalozzi, Froebel, Dewei, Tolstoi, Montessori o Rogers entre d'altres.
 - **Moviments recents d'innovació educativa:** educació psicològica, educació per la carrera, educació moral, habilitats socials, aprendre a pensar, educació per la salut o orientació per la prevenció i el desenvolupament humà (GROP).
2. **El *counseling* i la psicoteràpia:** es poden considerar una teràpia emocional, ja que es centra en els problemes emocionals com l'ansietat, l'estrès, la depressió o les fòbies.
3. **Metodologia d'intervenció:** destacar les aportacions del *developmental counseling*, la dinàmica de grups, l'orientació per la prevenció, el model de programes i el model de consulta. Té importància la teoria d'aprenentatge social de Bandura (1977), que s'enfoca en el rol que té la persona durant el procés d'aprenentatge.

4. Les teories de les emocions: els seus orígens científics són de finals del segle XIX. Els inicis foren amb Charles Darwin, William James, Cannon i altres. L'estudi de les emocions va patir un decaïment fins a final dels anys 80, quan es va començar a investigar les emocions en la psicologia cognitiva.

5. La teoria de les intel·ligències múltiples de Gardner (1995): es refereix a la intel·ligència interpersonal i la intrapersonal com a referents fonamentals. La primera es construeix a partir de la capacitat per establir bones relacions amb altres persones; la segona es refereix a coneixements dels aspectes interns de si mateix.

6. Concepte de la intel·ligència emocional de Salovey i Marey (1990) i difós per Goleman (1995).

7. Neurociència: la neurociència ha permès conèixer millor el funcionament cerebral de les emocions. Així, com també, conèixer que les emocions actives tenen respostes fisiològiques, com les taquicàrdies o les tensions musculars.

8. Psiconeuroinmunologia: indica com les emocions afecten el sistema immunitari. Les emocions negatives debiliten les defenses del sistema immunitari, mentre que les positives el reforcen.

9. Investigacions sobre el benestar subjectiu: convé distingir el benestar objectiu (material) del benestar subjectiu (emocional). Les investigacions fetes per autors com Strack, Schwartz o Veenhooven, admeten que les persones busquen un benestar subjectiu. Alguns factors que afavoreixen aquest benestar són les relacions socials i la família, el amor i les relacions sexuals, la satisfacció professional, les activitats del temps lliure, la salut, etc.

10. Concepte de fluir: Mihaly Csikszentmihalyi (1997) relaciona amb el benestar el concepte de fluir (*flow*) o experiència òptima. El fluir es refereix quan es sent felicitat o alegria.

2.2.4. OBJECTIUS DE L'EDUCACIÓ EMOCIONAL

✓ Segons Bisquerra (2003, p. 29).

1. Adquirir un millor coneixement de les mateixes emocions.
2. Identificar les emocions dels altres.
3. Desenvolupar l'habilitat per regular les pròpies emocions.
4. Prevenir els efectes nocius de les emocions negatives.
5. Desenvolupar l'habilitat per generar emocions positives.
6. Desenvolupar l'habilitat d'automotivar-se.
7. Adoptar una actitud positiva davant de la vida.
8. Aprendre a fluir.

2.2.5. CONTINGUTS DE L'EDUCACIÓ EMOCIONAL

L'educació emocional segueix una metodologia pràctica amb l'objectiu d'afavorir les competències emocionals. Els continguts d'aquestes competències, segons Bisquerra (2003), són:

1. Consciència emocional: conèixer les pròpies emocions i les emocions dels que et rodegen. Això s'aconsegueix observant-se a un mateix i a les persones que et rodegen.

2. Regulació de les persones: és un dels elements més essencials de l'educació emocional. La capacitat de tolerar la frustració, habilitats d'enfrontament en situacions de risc, la resiliència o el desenvolupament de l'empatia, són components importants de les habilitats d'autoregulació.

- Algunes tècniques són: diàleg intern; controlar l'estrès amb tècniques de relaxació o meditació; autoafirmacions positives; assertivitat; reestructuració cognitiva; imaginació emotiva; etc.

3. La motivació: la motivació està relacionada amb l'emoció. A través de la motivació, es pot arribar a l'*automotivació*.

4. Les habilitats socioemocionals: constitueixen un conjunt de competències que faciliten les relacions interpersonals. Les relacions socioemocionals estan connectades amb les emocions.

5. Emoció i benestar subjectiu: ambdós construeixen el terme *benestar subjectiu*. El concepte de fluir (*flow*) completa el tema sobre el benestar.

6. Aplicacions de l'educació emocional: poden estar en múltiples situacions, com per exemple una comunicació efectiva i afectiva; la resolució de conflictes; la presa de decisions; la prevenció inespecífica; etc.

2.3 LES EMOCIONS EN EDATS PRIMERENQUES

Treballar l'educació Emocional des d'edats primerenques facilita als infants conèixer i entendre les competències emocionals. A més a més, facilita l'aprenentatge de les emocions, tant les pròpies com les dels altres.

L'article "*Social and Emotional Learning Associated With Universal Curriculum-Based Interventions in Early Childhood Education and Care Centers*" (2018), defineix l'**aprenentatge emocional** com l'adquisició i aplicació de les competències socioemocionals, la consciència social, l'autogestió, les habilitats de relació i les decisions responsables.

Durant els anys de creixement i formació acadèmica d'un infant, es desenvolupa la comprensió i regulació de les seves emocions.

- **LA FAMÍLIA**

L'article "*Evaluación de la eficacia del Programa EMO-ACCIÓN de Educación Emocional para Educación Infantil*" (2020, p. 88), destaca que uns dels elements claus és la **família**, ja que es considera el primer entorn d'aprenentatge per l'infant segons Gallego-Gil i Gallego-Alarcón (2004).

Per tant, podem afirmar que el primer contacte social que estableix l'infant és amb la seva família, i aquesta relació serà fonamental pel seu desenvolupament i adaptació personal i social. Aquest primer vincle afectiu s'anomena *aferrament* o *apego* (lligam emocional que s'estableix entre dues persones o més).

Indicar, que per molt que aquest vincle s'iniciï des del moment del naixement, no és un acte automàtic, sinó que es va formant al llarg del temps (López, 2011).

- **L'ESCOLA**

L'**escola** és un altre element important en el procés del desenvolupament emocional d'un infant. Implica una expansió de les relacions socials, així com exercitar les diferents habilitats socials que estan relacionades amb la comprensió emocional (Denham, Brown, Wand and Steed. 2015). L'escola, per tant, representa un espai d'aprenentatge-ensenyança de les competències emocionals. De fet, l'any 2015, l'Índex mundial sobre la felicitat va il·lustrar que l'Educació Emocional té a veure amb la felicitat i és un determinant del benestar.

2.3.1 EVOLUCIÓ DE LES EMOCIONS EN LA PRIMERA INFÀNCIA

Existeix una evolució del desenvolupament emocional durant la vida de l'infant. Segons Ibarrola (2014), l'educació emocional en l'etapa dels 0-3 anys és la següent:

EDAT	DESENVOLUPAMENT EMOCIONAL
0-3 mesos	• Mostren un to emocional diferent en funció dels estímuls amb els quals interactuen. • Capacitat de respondre emotivament: ○ Excitació general en reaccions senzilles de plaer o de ràbia. • Reaccions exagerades: ○ Plorar o cridar és una descàrrega emocional, mentre que després passaran a convertir-se en elements de comunicació.
4-5 mesos	• Apareixen la ràbia i el disgust. • Responen a les cares d'alegria, tristesa i enuig. Les imiten.

6-7 mesos	• Reacciona a les coses desconegudes amb tensió i por. ○ Ja és capaç de retenir a la memòria objectes i persones. S'alegrarà quan vegi <i>cares</i> conegudes, i sentirà por cap a la presència de persones estranyes. ○ En aquesta edat, comencen a tenir por i ansietat si hi ha una separació temporal, generalment de la mare o adult amb qui hagi establert el vincle.
8 mesos	• Comencen a fer bromes. • Ser reconeguts pel seu interlocutor també els ajudarà a tenir més autoestima.
9 mesos	• Expressen amb més facilitat l'alegria, el disgust i la ràbia.
1 any	• Juguen més quan les cares del seu voltant expressen alegria. Si expressen tristesa no jugaran tant i apartaran la mirada. • El bebè anirà expressant les seves necessitats mitjançant gestos, actituds i el contacte visual, realitzant així un intercanvi afectiu.
13 – 18 mesos	• Comença a fer petons i abraçades. Mostra afecte. • <i>15 mesos</i>: pot aparèixer la gelosia. El narcisisme, ansietat, orgull i frustració l'acompanyen. • Una forma d'atendre a les necessitats emocionals dels infants és dedicar-los el contacte físic: abraçades i petons, sempre des del respecte.
19-24 mesos	• Neix el desig d'independència i autonomia, provocant que l'infant senti frustració. • Aquesta fase està marcada per l'egocentrisme. Si l'infant vol alguna cosa, ha de ser per "<i>ara mateix</i>". • S'aguditzarà l'ansietat per la separació. • Tenen més rebequeries perquè senten una confusió interior per aquest sentiment d'independència. • Té la necessitat d'explorar límits. • La paraula no es torna la seva preferida.
	• L'infant comença a consolar als altres de forma deliberada.

24 mesos	• Identifiquen les condicions o accions per canviar l'estat emocional d'una altra persona. • $\frac{1}{4}$ part dels infants no mostren compassió (falta d'empatia). • Cap als dos anys, l'infant es comunica a través del seu cos (per exemple, infants que mos
2 a 3 anys	• Poden prevenir les reaccions dels altres en virtut de la seva capacitat per imaginar. • Convé transmetre empatia amb els seus sentiments, i ensenyar-li a controlar les seves emocions per poder desenvolupar una educació emocional més equilibrada. • Apareix l'emoció de l'enveja. • Les regles són externes a la seva consciència. • Augmenten les pors. • Comencen a aprendre a ocultar els seus sentiments en certes circumstàncies, però d'una forma semiautomàtica.

Taula 2. *Evolució de les emocions a la primera infància.* Font: Ibarrola, B (2014).

2.3.2 PAUTES PEL DESENVOLUPAMENT EMOCIONAL

Segons Ibarrola (2014) existeixen algunes pautes que poden afavorir el desenvolupament emocional de l'infant de 0-3 anys:

- Empatia cap a l'infant.
- Crear un clima d'amor i respecte a la seva individualitat.
- Estimular l'expressió de les seves emocions.
- Posar nom a allò que senten quan no són capaços de fer-ho.
- Atendre a les seves capacitats emocionals.
- Animar a explorar totes les varietats de sentiments i emocions, sense reprimir-lo.
- Crear límits clars, coherents i adequats a les seves necessitats.

- Afavorir la seva autonomia i ajudar-lo quan és necessari.
- Crear un ambient de relaxació quan l'infant estigui inquiet.
- Utilitzar un to de veu adequat quan ens dirigim a l'infant.
- Expressar amb claredat, de forma no verbal i verbal, tota classe d'emocions.
- No ridiculitzar les seves pors o neguits.
- Animar l'expressió de l'empatia i compassió.
- Ensenyar a què expressi amb claredat el que li agrada i el que no.
- Ajudar a créixer amb il·lusió i optimisme.
- Elogiar el seu comportament positiu i l'expressió adequada en cada emoció.

Les emocions, doncs, tenen un paper important en la vida d'un infant, per això és essencial conèixer com es desenvolupen i com afecten tant en l'àmbit personal, com en l'àmbit social.

2.4 EDUCACIÓ EMOCIONAL EN EL SEGON CICLE D'EDUCACIÓ INFANTIL

L'etapa d'Educació Infantil presenta una oportunitat única per donar suport al desenvolupament social i emocionals dels infants. S'ha demostrat científicament durant els anys que aquesta etapa és una de les més importants de la vida de l'infant, ja que en aquesta es construeixen factors com la socialització, la personalitat o les capacitats cognitives.

5.5.1 CURRÍCULUM D'EDUCACIÓ INFANTIL

En el *Curriculum d'Educació Infantil: segon cicle* (2016) es parlen de les emocions que sorgeixen durant el procés d'aprenentatge. Els pensaments i les emocions s'entrellacen contínuament i és molt important que els docents sàpiguin que és el que els infants poden aconseguir, així com seguir el seu progrés de prop tenint en compte les necessitats de cadascú.

✓ CAPACITATS

L'educació infantil afavorirà el desenvolupament de les capacitats, permetent als infants d'Educació Infantil de segon cicle créixer plenament com a persones, a través d'aprenentatges continus i progressius. Aquests, se seguiran a Primària mitjançant les competències bàsiques.

Segons les capacitats del *Curriculum d'Educació Infantil: segon cicle* (2016, p. 127), podem trobar les següents referències sobre les emocions:

- **“Aprendre a ser i actuar d’una manera cada vegada més autònoma:** autoconeixement, construcció de la pròpia identitat, autoestima, educació de les emocions, autoexigència i el desenvolupament d’estratègies de l’aprenentatge. L’infant ha de ser capaç de:
 - L’infant haurà de ser capaç d’assolir seguretat afectiva i emocional i anar-se formant una imatge positiva d’ell mateix i dels altres (autoestima).
 - Adquirir progressivament hàbits bàsics d’autonomia en accions quotidianes, per actuar amb seguretat i eficàcia.
- **Aprendre a pensar i comunicar:** organitzar i exposar les pròpies vivències; buscar i gestionar informació; utilitzar diferents tipus de llenguatges (verbal, corporal, escrit, visual, artístic, etc.); treballar en grup i ser conscients dels aprenentatges propis. L’infant ha de ser capaç de:
 - Progressar en la comunicació i expressió ajustada als diferents contextos i situacions de comunicació habituals per mitjà dels diversos llenguatges.
- **Aprendre a descobrir i tenir iniciativa:** explorar, experimentar, formular preguntes, planificar i desenvolupar projectes. L’infant ha de ser capaç de:
 - Mostrar iniciativa per afrontar situacions de la vida quotidiana, identificar-ne els perills i aprendre a actuar-hi en conseqüència.
- **Aprendre a conviure i habilitar el món:** és essencial treballar el respecte per la diversitat, el desenvolupament d’habilitats socials, el treball en equip, l’empatia cap als altres o la gestió positiva de conflicte a Educació Infantil. L’infant ha de ser capaç de:

- *Conviure en la diversitat, avançant en la relació amb els altres i en la resolució pacífica de conflictes.*
- *Comportar-se d'acord amb unes pautes de convivència que el portin cap a una autonomia personal, cap a la col·laboració amb el grup i cap a la integració social”.*

✓ OBJECTIUS

En alguns dels objectius del *Curriculum d'Educació Infantil: segon cicle* (2016, p. 128), s'especifica que l'infant ha de desenvolupar les capacitats següents envers les emocions:

Identificar-se com a persona tot sentint seguretat i benestar emocional, coneixent el propi cos, les seves necessitats i possibilitats, els hàbits de salut, i guanyar confiança en la regulació d'un mateix.

1. Ser i actuar d'una manera cada vegada més autònoma, resolent situacions quotidianes amb actitud positiva i superant les dificultats.
2. Sentir que pertany a grups socials diversos, participant-hi activament i utilitzant els hàbits, actituds, rutines i normes pròpies.
3. Aprendre amb i a través dels altres, gaudir de la relació i integrar-se en el grup tot establint relacions afectives positives amb actituds d'empatia i col·laboració i intentant resoldre conflictes de manera pacífica.
4. Conèixer experiències, històries i símbols de la cultura pròpia del país i de la d'altres companys i companyes, generant actituds de confiança i respecte per les diferències i valorant les relacions socials i afectives que s'hi estableixin.
5. Comprendre les intencions comunicatives d'altres infants i persones adultes i expressar-se mitjançant la paraula, el gest i el joc.
6. Desenvolupar habilitats de comunicació, expressió, comprensió i representació per mitjà dels diferents llenguatges.

7. Aprendre i gaudir de l'aprenentatge, pensar i crear, qüestionar-se coses, fer-les ben fetes, plantejar i acceptar la crítica i fer créixer el coneixement d'una manera cada vegada més estructurada.

✓ ÀREES

Existeixen quatre àrees en el segon cicle d'Educació Infantil. La primera àrea, “*Descoberta d'un mateix i dels altres*”, i la quarta àrea “*Comunicació i llenguatge*”, treballen de forma específica les emocions. Segons el *Curriculum d'Educació Infantil: segon cicle* (2016, p. 129):

1. Descoberta d'un mateix i dels altres (primera àrea)

1.1. Autoconeixement i gestió de les emocions

- Exploració i reconeixement de característiques bàsiques del propi cos: parts, canvis físics, creixement, necessitats bàsiques. Integració de les descobertes en un esquema i una imatge corporals de bases sòlides i flexibles.
- Exploració i reconeixement de les pròpies possibilitats a través del cos: emocionals, sensorials i perceptives, motrius, afectives i relacionals, expressives i cognoscitives.
- Acceptació positiva de les pròpies característiques, tan capacitats com limitacions personals.
- Actitud optimista, esforç i iniciativa per anar resolent situacions de dificultat: físiques, emocionals, relacionals i intel·lectuals; comptant amb l'ajut de les persones adultes o els iguals.
- Identificació de les emocions bàsiques: amor, alegria, tristesa, enuig i por a partir de les pròpies vivències. Associació amb causes i conseqüències. Relació entre coneixement i acció.
- Expressió de les pròpies emocions per mitjà dels diferents llenguatges: corporal, plàstic, musical i verbal.
- Adquisició progressiva del vocabulari referit a les emocions.

- Confiança i seguretat en els progressos propis. Autoregulació progressiva d'emocions per aconseguir un creixement personal i relacional satisfactori.

1.2. Joc i Moviment

- Gust i valoració del joc, l'exploració sensorial i psicomotriu com a mitjà de gaudi personal i de relació amb si mateix, amb els altres i amb els objectes.
- Expressió, a partir de l'activitat espontània, de la vida afectiva i relacional mitjançant el llenguatge corporal.
- Prudència davant algunes situacions de risc o perill.
- Exploració, acceptació, respecte i valoració positiva dels trets característics dels altres, sense prejudicis ni estereotips que dificulten la convivència.
- Interès i confiança per acostar-se afectivament a les emocions de les altres persones. Sensibilitat i percepció de les necessitats i els desitjos dels altres amb progressiva actitud d'ajuda i de col·laboració.

1.3. Autonomia personal i relacional

- Autoregulació progressiva d'hàbits d'autonomia i rutines referits a la cura del cos: higiene, descans, alimentació, seguretat.
- Aplicació d'hàbits d'autonomia i rutines en la vida escolar, mostrant iniciativa i esforç per trobar personalment solucions a situacions i dificultats superables, sabent demanar ajuda quan faci falta i acceptar-la quan calgui.
- Exercitació progressiva d'hàbits que afavoreixin la relació amb els altres: cura, atenció, escolta, diàleg i respecte.
- Incorporació progressiva d'hàbits beneficiosos per a la salut com a benestar personal i interpersonal.
- Seguretat i confiança en les pròpies possibilitats d'aprenentatge i satisfacció pels progressos assolits.

2. Comunicació i llenguatge (quarta àrea)

2.1. Observar, escoltar i experimentar

- Comprensió del llenguatge no verbal com a expressió de les emocions.
- Experimentació amb el gest i el moviment, dansant, jugant a crear diferents moviments amb el cos, per saber trobar la pròpia capacitat expressiva i les emocions que comporta.

2.2. Parlar, expressar i comunicar

- Interès per compartir interpretacions, sensacions i emocions provocades per les produccions artístiques: literàries, musicals, teatrals, plàstiques i audiovisuals.
- Ús i valoració progressiva de la llengua oral per evocar i relatar fets, per expressar i comunicar idees, desigs i sentiments, com a forma d'aclarir, organitzar i accedir al propi pensament, per regular la pròpia conducta i la dels altres.
- Expressió i comunicació de fets, sentiments i emocions, vivències o fantasies a través del dibuix i de produccions artístiques.
- Participació en converses sobre diferents temes, tot compartint les descobertes, hipòtesis, desitjos, sentiments i emocions, aprenent a contrastar i a incorporar les aportacions dels altres.

✓ CRITERIS D'AVALUACIÓ

Segons el *Curriculum d'Educació Infantil: segon cicle* (2016, p. 135) es poden trobar alguns criteris d'avaluació que tenen en compte l'educació emocional:

1. Saber explorar i reconèixer les parts, les possibilitats i característiques del seu propi cos. Expressar-se amb les pròpies emocions i iniciar-se en la seva identificació.
2. Tenir interès i confiança en els altres i sentir-se part del grup, establint relacions afectives positives mútues.

3. Fer de manera autònoma, progressivament, activitats habituals referents a la pròpia cura, a les tasques escolars i en la relació amb els altres
4. Usar la llengua oral, el gest i les imatges per expressar idees, desitjos, sentiments i emocions.

2.5. LES EMOCIONS EN ELS CONTES INFANTILS

2.5.1. Conceptes bàsics: la literatura infantil

1. Història de la literatura infantil

El concepte d'infància, no sorgeix fins a l'arribada de l'Edat Moderna i no es generalitza fins a finals del segle XIX.

A l'edat mitjana no existia la noció d'infància i, per tant, tampoc existia un gènere de literatura destinat a infants. Això no significa que els nens i nenes no llegissin, sinó que en aquella època les seves lectures solien ser *bestiaris*, *abecedaris* o *sil·labaris*.

Cap al segle XVII comencen a sorgir obres fantàstiques, com són els *mites*, les *llegendes* i els *contes*, propis de la transmissió oral. Es van anar recopilant, esdevenint clàssics que coneixem avui en dia. En un principi, van sorgir obres que no estaven destinades als infants, com és el cas del famós clàssic “*La Caputxeta Vermella*”, versionada per Charles Perrault (*Le Petit Chaperon Rouge*) l'any 1679 o els Germans Grimm (*Rotkäppchen*) l'any 1857; o la famosa obra “*Almacén de los niños*” (1757) de Madame Leprince Beaumont, on apareix per primer cop el tema de *La Bella i la Bèstia*.

A la segona meitat del segle XVIII, la **literatura infantil** apareix com un gènere independent de la literatura. Es comença a desenvolupar al segle XIX amb el moviment romàntic. El segle XIX es considera el *segle d'or* de la literatura infantil. Sorgeixen novel·les com “*La Sireneta*” de Hans Christian Andersen o “*Alicia, al país de les meravelles*” de Lewis Carroll.

A Espanya, al segle XX es comencen a crear revistes infantils com *En Patufet* (1904) i *Gente Menuda* (1906). A més a més, hi ha autors i autores que es comencen a especialitzar-se amb la lectura infantil i juvenil: Gloria Fuentes, Laura Gallego o Jordi Serra i Fabra, entre d'altres.

2. La Literatura Infantil

En primer lloc, segons l'estudi científic sobre la literatura infantil i la seva didàctica, realitzat per *Ocnos: Revista de Estudios sobre Lectura* i escrita per *Selfa, M.* (p. 66), indica que el concepte de Literatura Infantil per *Nodelman* (2008), *Mínguez* (2012) i *Cerrillo* (2013), és utilitzat per la bibliografia especialitzada per referir-se al conjunt de texts literaris que han sigut escrits i destinats a infants. Per tant, es tracta d'un tipus de literatura que té una temàtica molt determinada i la seva finalitat és, normalment, l'entreteniment i la instrucció didàctica de la població més jove.

La *literatura infantil* és un concepte relativament nou, així doncs, es poden trobar múltiples definicions. Tanmateix, totes coincideixen que és aquella que té com a destinatari l'infant.

3. Els gèneres més representatius de la Literatura Infantil

Segons Cervera (1991) la Literatura Infantil es distingeix en tres gèneres literaris:

1. **Narrativa:** històries alienes als sentiments de l'autor o autora. Son històries d'aventures, de la vida quotidiana, sobre les emocions, etc. Es poden dividir en:
 - **Narrativa popular:** rondalles, llegendes, mites...
 - **Narracions interactives:** faules, facècies...
 - **Àlbums, llibres il·lustrats i còmics.**
2. **Poesia:** textos subjectius en els quals predomina la metàfora i s'educa en sensibilitat. Expressa els sentiments del poeta i consisteix a treballar el vocabulari i una expressió més estètica.
3. **Teatre:** el seu objectiu és la representació. El teatre parteix d'un text escrit, i té a veure amb altres aspectes com la llengua oral i el llenguatge corporal-verbal.

S'entén com a obra literària a aquella obra d'art que es presenta de forma escrita, en cap cas de forma gràfica o corporal.

3.1. Els gèneres més representatius del conte infantil

Tot seguit, s'explica alguns dels gèneres més representatius del conte infantil:

- **Rondalla o faula:** solen tenir com a protagonistes els animals. Té una estructura fixa i les accions dels personatges es desenvolupen de manera successiva. Quasi sempre, té una moralitat.
- **Facècia:** narració que presenta una confrontació entre dos personatges, un dels quals és més llest i s'aprofita de l'altre. Per exemple, *la Llebre i la Tortuga*.
- **Rondalla d'enginy o Pas d'enginy:** narració protagonitzada per un personatge que resol un problema o dificultat que se li ha plantejat. Normalment té un toc d'humor.
- **Rondalla:** es considera *rondalla* a aquelles narracions d'estructura fixa que tenen una moralitat (la solució d'un conflicte, per exemple) i el protagonista aprèn alguna cosa. Per exemple, *El Patufet*.
- **Rondalla de fórmula fixa:** presenten una estructura formal molt rígida. L'interès no és argumental. Per exemple, *El poll i la puça*. N'hi ha de tres tipus:
 - **Rondalles enumeratives:** diferents personatges que repeteixen una única acció.
 - **Rondalles acumulatives:** diferents personatges i/o accions que s'acumulen.
 - **Rondalles encadenades:** diferents personatges encadenen diverses accions que solen conduir i satisfer a un sol propòsit.

4. Beneficis de la lectura

Una de les preguntes principals que s'ha de fer és “*Per què és tan important la lectura?*”. Diaz (2009), explica els diversos beneficis que aporta la lectura.

- La lectura no només proporciona informació, sinó que també instrueix i ens educa, creant hàbits de concentració. Ajuda a recrear, a gaudir i a distreure's.

- A través de la lectura, els sers humans poden rebre, analitzar i emmagatzemar coneixements.
- La lectura dona facilitat per exposar el propi pensament i possibilita la capacitat de pensar.
- La comprensió lectora és una habilitat bàsica, sobretot en els primers anys d'educació, ja que és un instrument fonamental per la vida acadèmica, laboral i social.
- La lectura fomenta l'adquisició de criteris, davant de problemes ètics, morals i sociopolítics que es presenten a la vida quotidiana.
- La lectura ofereix una gran varietat d'avantatges per qui realitza l'acció diàriament: un conjunt d'atributs intrínsecs que enriqueixen l'univers intern i la comprensió d'altres realitats.

Finalment, Díaz (2009) incideix en què la lectura és una afició que es cultiva durant el temps lliure, així com que és una eina bàsica i essencial per la formació personal i intel·lectual.

2.5.2. El conte infantil (0-6 anys)

1. El conte com a recurs didàctic

El conte pot esdevenir un instrument o recurs que ens ajudi a treballar diverses àrees i continguts a l'aula.

Un dels elements més importants per ensenyar és la comunicació, i precisament per això, el conte és un instrument essencial que ens pot ajudar a aconseguir aquest objectiu, ja que crea una interacció entre infants i docents.

Tanmateix, segons la revista d'investigació *3ciencias: The story an Educational Resource* (p. 4), no tots els contes són apropiats. El o la docent ha de tenir la capacitat per escollir el conte més convenient per allò que es vol treballar. Així mateix, és important que quan l'expliqui a classe no es quedi amb la paraula *narrar*, sinó que també el visqui i sàpiga transmetre'l.

Contrastant la idea anterior, segons Xavi Forcadell (2020), indica a la formació *Educació Emocional en els contes infantils* que l'objectiu dels i les docents, a l'hora d'explicar un conte, és que els infants explorin les possibles variants / idees i gaudeixin de la lectura.

Per Xavi Forcadell Drago, professor d'Educació Infantil, Doctor en Didàctica de l'Educació Física i autor del conte infantil “*El Cranc Juganer*” (2020), l'adult sol tenir la idea que els contes infantils son una eina o instrument que tenen l'objectiu de treballar o resoldre un problema de l'infant, i no hauria de ser així. L'infant no és una màquina. A l'hora d'explicar un llibre, l'adult se centra en el resultat final i no té en compte el procés i vivència de l'infant. Un conte no és per treballar res, sinó perquè l'infant el visqui, s'emocioni i faci la connexió que vulgui. Els infants son únics.

1.1 Objectius de la lectura

- Incentivar la creativitat i estimular la imaginació.
- Reconeixement so-grafia (relacionar grafemes i fonemes).
- Ampliació del vocabulari.
- Fomentar el gust per la lectura.

1.2 Desenvolupament del recurs

Segons la revista d'investigació *3ciencias: The story an Educational Resource* (p. 16), depèn l'etapa i els seus objectius, es confirma que el conte és un recurs molt útil per desenvolupar continguts i aprenentatges que permeten assolir els objectius inicials. Així doncs, mitjançant el conte es poden treballar coneixements i actituds com:

- Conèixer i apreciar els valors i les normes de convivència, respectant a altres cultures, adoptant d'aquesta manera una actitud responsable, cívica i de no-violència.
- Desenvolupar hàbits de treball individual i d'equip.
- Adquirir coneixements lingüístics dels idiomes cooficials de la comunitat catalana, i, en el cas necessari, un tercer idioma estranger.
- Desenvolupar hàbits de lectura.

- Iniciar-se en les TIC's (*Tecnologies de la informació i comunicació*) i desenvolupar un esperit crític davant les diferents informacions obtingudes.
- Desenvolupar l'expressió oral, escrita, corporal i artística.
- Conèixer i respectar les normes vials.
- Conèixer i comprendre els conceptes i principis bàsics de successos i fenòmens naturals, i analitzar-los des de diferents camps científics.
- Adquirir un pensament crític i una actitud positiva i responsable cap a la ciència.
- Adquirir hàbits saludables i higiènics de la vida quotidiana.
- Conèixer i valorar l'entorn natural, social, econòmic i cultural de la Comunitat i saber contextualitzar-lo en el marc nacional, europeu i universal.
- Desenvolupar una actitud ecològica i respectuosa amb el medi ambient, i participar en la seva conservació i millora.

2. Nivells (0-6 anys)

Segons J. Prado (2004), existeixen diverses etapes lectores:

- **Etapa prelectora** (de 0 a 4 anys): es comença la lectura basada en les imatges i il·lustracions. És important destacar, que en aquestes edats el conte no es veu com a pàgines que expliquen una història, sinó que es veu com un objecte i que, a poc a poc, van trobant utilitats: mossegar-lo, mirar-lo, arrossegar-lo, etc. Quan es parla de nadons, es recomana que els contes siguin de pàgines gruixudes i recobertes de materials resistents que no es degradin. D'altra banda, els *llibres-joguina* ajuden a una major estimulació en el camp visual.
- **Iniciació lectora** (de 4 a 6 anys): l'infant es familiaritza amb el codi escrit. S'introdueix una major part de lletra, tot i que, quasi sempre va acompanyada d'elements visuals atractius. Les lectures destinades a aquesta etapa estimulen la imaginació, el quan és important per crear una afició a la lectura. Solen ser més atractives les temàtiques de fantasia i ficció.

2.5.3. Les emocions en els contes infantils

La teoria de l'educació emocional acaba desembocant en l'actualitat amb el concepte d'*Ecologia Emocional*, desenvolupat per Soler i Conangla (2011). Ells emfatitzen que en aquest concepte s'ensenya a gestionar de forma sostenible el món emocional amb la finalitat que les emocions ajudin a créixer com a persones, per augmentar la qualitat de les relacions socials i millorar el món el que es viu.

Cada vegada més, s'utilitzen els contes infantils per treballar les emocions amb els més petits. Els contes s'estan convertint en una eina essencial a les aules d'infantil. Avui en dia, quasi tothom coneix el famós àlbum il·lustrat "*El monstre de Colors*" d'Anna Llenas, publicat l'any 2012, una història on a través dels colors explica les emocions.

A l'etapa d'Infantil, els contes son recursos plens de possibilitats, ja que ajuden a enfortir la imaginació, la creativitat, la fantasia i, sobretot, les emocions. A més a més, és un recurs utilitzat com a forma terapèutica, ja que ajuden a equilibrar la realitat i els somnis.

Ibarrola (2020), a la xerrada "*La educación emocional a través de los cuentos*", destaca que els contes proporcionen una gran ajuda en l'educació de les emocions i en la comprensió del nostre món interior, així com que els contes ajuden a connectar amb els altres, sent més empàtics.

Per concloure, Xavier Forcadell (2020), destaca que en els contes és important que per treballar les emocions apareguin els següents aspectes:

- Què les emocions surtin de forma clara.
- Què els infants es puguin identificar amb els personatges i experimentar el que ells senten.
- Que les il·lustracions, mostrin amb claredat l'expressió de l'emoció que es representa i que siguin coherents amb el text. Un infant es queda amb la primera impressió que li dona la imatge.

3. MARC METODOLÒGIC

En aquest apartat es presenta el disseny que s'ha escollit a l'hora de realitzar aquesta investigació. S'han utilitzat mètodes d'investigació qualitius (entrevista) i quantitius (qüestionaris), per tal d'obtenir uns resultats més complets i que s'aproximin als objectius plantejats.

3.1. Supòsit de partida i objectius de la investigació

3.1.1. Supòsit de partida

Després d'executar el marc teòric, s'han creat dues preguntes d'investigació sobre la investigació dels beneficis que aporta treballar l'educació emocional a través dels contes infantils:

- Educar en les emocions, al primer i segon cicle d'Educació Infantil, és fonamental per tal que els infants puguin conèixer i entendre les seves emocions?
- Els contes infantils són instruments necessaris o la millor metodologia per treballar l'educació emocional a Educació Infantil?

3.1.2 Objectius

Aquesta investigació té dos objectius generals que es ramifiquen en diversos objectius específics:

1. Detectar la millor metodologia del conte infantil a Educació Infantil.
 - Conèixer els beneficis que aporta treballar les emocions a través dels contes a través del marc teòric.
 - Realitzar entrevistes a autors i autores nacionals de contes infantils per conèixer la metodologia del conte.
2. Analitzar els beneficis que aporta treballar les emocions a través dels contes infantils a l'aula des del punt de vista dels i les docents.

- Investigar la importància que té treballar les emocions en edats primerenques.
- Investigar si es treballa a l'aula d'Educació Infantil l'Educació Emocional i els beneficis que aporta als infants.
- Estudiar si es treballen els contes infantils, de caràcter emocional, a l'aula i amb quina finalitat.

3.2. Disseny de la investigació

3.2.1 Rigor científic

En primer lloc, per introduir el disseny d'investigació s'esmentarà la importància que té la correlació de la investigació científica amb la millora en el camp educatiu. Aquesta, s'ha establert a partir dels quatre criteris de credibilitat plantejats per Lincoln i Guba (1985, p. 157-163) a l'article científic "*Criterios de credibilidad en la investigación naturalista*".

1. Credibilitat

En primer lloc, trobem la credibilitat. La *credibilitat* s'aconsegueix quan la persona que investiga, a través d'observacions i la recol·lecta d'informació, valida els instruments i aquests son reconeguts pels informants com una verdadera aproximació sobre el que és rellevant per la investigació.

2. Confirmabilitat

Es refereix a la forma en la qual un/a investigador/a pot seguir la pista del que ha fet algú altre. Per això, és necessari un registre i una documentació completa de les decisions i idees que aquest investigador va tenir en compte amb relació a l'estudi. Aquesta estratègia, permet examinar les dades i arribar a conclusions semblants.

3. Dependència

En tercer lloc, trobem el criteri de *dependència*. Aquest criteri parla de la fiabilitat de les dades obtingudes.

4. Transferibilitat

Per concloure, la transferibilitat o aplicabilitat, esmenta la possibilitat d'ampliar els resultats dels estudis a altres poblacions. Segons Guba i Lincoln (1981), expliquen que aquest criteri tracta d'examinar quan s'ajusten els resultats a un altre context. Per això, es necessita fer una descripció densa del lloc i les característiques de la població d'on s'ha realitzat la investigació.

ASPECTE	TÈRME CONVENCIONAL	GUBA I LINCOLN (1985)	MILES Y HUEBAN (1994)
Valor de veritat	Validació interna	Credibilitat	Autenticitat
Aplicabilitat	Validació externa	Transferibilitat	"Fittingness"
Consistència	Fiabilitat	Dependència	"Auditability"
Neutralitat	Objectivitat	Confirmabilitat	Confirmabilitat

Taula 3. *Termes convencionals de qualitat en la investigació qualitativa.*
Font: Paz, E. *Criterios de validez en la investigación cualitativa.* (p. 230).

3.2.2 Metodologia

En primer lloc, s'ha de concretar el mètode d'investigació que s'utilitzarà per dur a terme aquesta investigació. En aquest cas, s'utilitzarà un mètode mixt per fer una aproximació a les preguntes d'investigació plantejades anteriorment:

- Mètode qualitatiu:** es realitzarà una entrevista a deu autors i autores nacionals que hagin escrit contes infantils, i s'analitzarà el seu punt de vista sobre la literatura infantil i l'Educació Emocional.
- Mètode quantitatiu:** s'elaborarà un qüestionari sobre l'Educació Emocional a l'aula d'Educació Infantil a través dels contes, que s'enviarà a 5 llars d'infants i 5 Escoles Infantils dels centres d'Educació Infantil de Reus.

3.2.3 Mostra/població

En primer lloc, la mostra del qüestionari que s'ha utilitzat són els i les mestres de 5 centres d'Educació Infantil, i les i els Tècnics d'Educació Infantil de 5 llars d'infants del centre de Reus.

L'elecció de la mostra és intencionada, ja que s'ha escollit una zona en concret de la ciutat de Reus (el centre) per tal de tenir una mostra de població més reduïda i, així mateix, poder obtenir uns resultats més pròxims.

En segon lloc, la mostra de l'entrevista ha sigut deu autors i autores nacionals que hagin escrit contes infantils que parlin de les emocions. L'objectiu és conèixer, des del punt de vista d'un escriptor o escriptora, l'idea que tenen sobre els contes infantils i l'Educació Emocional.

3.2.4 Instruments de recollida de dades

Per dur a terme la recollida de dades, s'ha optat per realitzar una **entrevista** a deu autors i autores nacionals de la Literatura Infantil, i un **qüestionari** a cinc centres escolars d'Educació Infantil i cinc llars d'Infants del centre de Reus.

L'**entrevista**³ és d'elaboració pròpia. Aquesta està formada per 13 preguntes pautades, tot i que les respostes són obertes. Estan relacionades amb les següents temàtiques: l'elaboració dels contes infantils, la motivació per escriure literatura infantil, formacions per escriure i parlar de l'Educació Emocional, els contes infantils a l'aula i, finalment, la millor metodologia per parlar de les emocions a través dels contes infantils.

El **qüestionari**⁴ també és d'elaboració pròpia. Està format per 15 preguntes, de les quals 10 son preguntes tancades i 5 preguntes obertes. Aquest instrument està dividit en dos grans blocs: en un primer moment, se centra en l'Educació Emocional a l'aula i, finalment, es parla dels contes infantils (si es treballen a l'aula, si han rebut formacions i quins recursos utilitzen).

³ Disponible a l'Annex 1

⁴ Disponible a l'Annex 2

Validació dels instruments

Per a la validació dels qüestionaris i les entrevistes, es van enviar a sis expertes, totes elles professores de la Universitat Rovira i Virgili, per tal que poguessin trobar les possibles errates i proposessin millores pels instruments.

3.2.5 Temporització i desenvolupament de la recerca

Aquesta investigació sobre “*L'educació emocional en els contes infantils*” ha passat per quatre fases:

- **Fase 1: coneixement de la realitat.**

Aquesta fase comença durant el Pràcticum II (setembre 2020 – desembre 2020) en una escola concertada de Reus. En aquell període de temps, vaig poder observar com els infants d'una classe de P3 treballaven i aprenien les diferents emocions a través de contes infantils.

- **Fase 2: recollida d'informació (marc teòric).**

Al gener es comença a realitzar una investigació sobre l'*Educació Emocional en els contes infantils* i es realitza el marc teòric.

- **Fase 3: disseny de la investigació.**

Durant el mes de març, es plantegen els instruments que s'utilitzaran per dur a terme la investigació i respondre a les preguntes d'investigació. Es decideix realitzar una entrevista a autors i autores nacionals de Literatura Infantil, i un qüestionari a docents de primer i segon cicle d'Educació Infantil de la ciutat de Reus.

- **Fase 4: interpretació i avaluació dels resultats.**

Finalment, es realitza una interpretació i s'avaluen els resultats obtinguts a partir dels instruments de recollida de dades. En primer lloc, es fa un buidatge dels qüestionaris i, en segon lloc, es recopilaran les entrevistes a autors i autores de Literatura Infantil i es farà un buidatge per extreure les idees principals.

FASE	INSTRUMENT	AGENT IMPLICAT	PERÍODE
Fase 1	Observació	Classe de P3 d'un col·legi observat.	Setembre 2020 – desembre 2020.
Fase 2	Recollida d'informació: estudis científics, llibres, articles, etc.		Gener de 2021
Fase 3	Qüestionari	Docents de primer i segon cicle d'Educació Infantil de Reus.	Març – abril 2021
	Entrevista	Autors i autores nacionals de Literatura Infantil.	Març – abril 2021
Fase 4	Gràfiques (buidatge)		Abril – maig 2021

Taula 4. Fases de la investigació. Font: elaboració pròpia.

4. RESULTATS

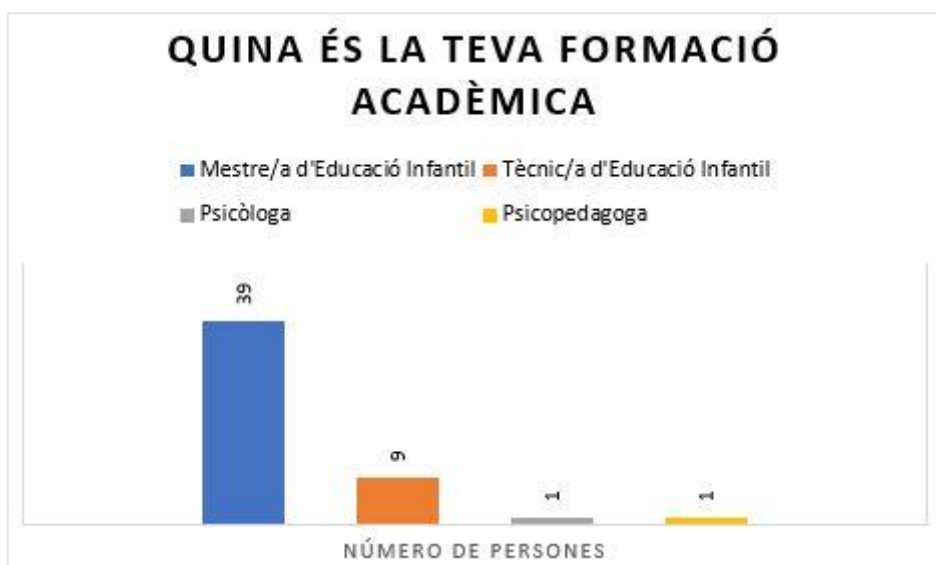
En primer lloc, per poder dur a terme una anàlisi de les dades obtingudes, tant en el qüestionari com a l'entrevista, s'ha realitzat un buidatge d'ambos. A continuació, es poden observar els resultats finals.

4.1 Resultats dels qüestionaris

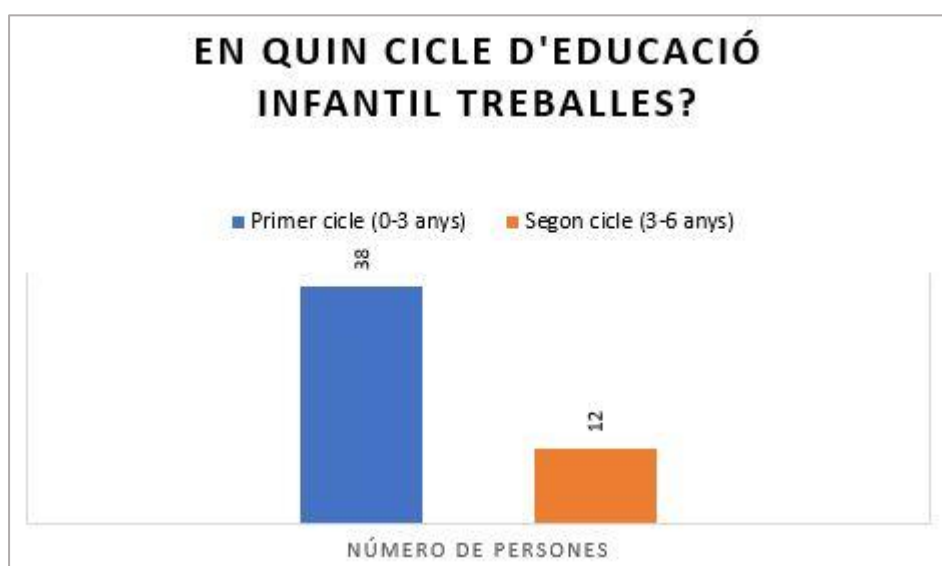
Per realitzar el buidatge dels qüestionaris s'ha organitzat els resultats en dos blocs diferenciats. El primer bloc, se centra en l'Educació Emocional a Educació Infantil, i el segon bloc analitza el treball dels contes infantils sobre les emocions a l'aula d'Infantil.

Han participat un total de 50 persones (49 dones i 1 persona que ha respost *altres*), entre 18 i 60 anys; sent el grup de 18 – 34 anys el més nombrós (50%), seguit pel grup de 45-60 anys (36%), i sent el grup de 35-44 anys el menys nombrós (14%).

La participació és més elevada entre els i les mestres d'Educació Infantil (39%) del segon cicle d'Educació Infantil (76%).

Gràfic 1. Pregunta 3: procedent del buidatge dels qüestionaris. Font: elaboració pròpia.

Gràfic 2. Pregunta 4: procedent del buidatge dels qüestionaris. Font: elaboració pròpia.

• BLOC 1: Educació Emocional

A la pregunta número 5 “*Creus que treballar l'Educació Emocional a l'aula d'Educació Infantil és important?*” el 100% de les persones enquestades han respost que sí que és important. Així mateix, se'ls hi ha preguntat “*Per què ho creus?*”, han contestat 46 persones. Les respostes s'han repartit en sis variants:

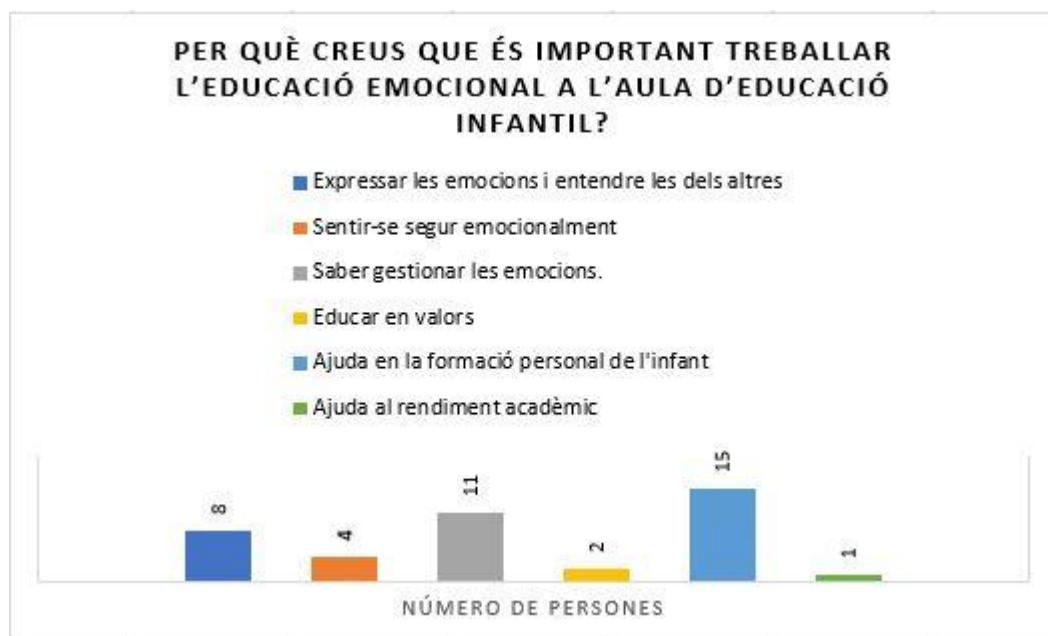
- Ajuda a expressar les emocions i entendre les dels altres.
- Per sentir-se segur emocionalment.

- Per saber gestionar les emocions.
- Per educar en valors.
- Ajuda en la formació personal de l'infant.
- Ajuda al rendiment acadèmic.

Algunes respostes han sigut:

- L'àmbit emocional de les persones és clau pel seu desenvolupament. En els nens i nenes de l'etapa infantil cal tenir-ho molt present.
- És l'etapa més important on s'està formant la seva identitat i les emocions que quedaran marcades per a tota la vida.
- Perquè és la base, l'essència per créixer emocionalment segurs i acompanyats.
- És molt important coneixes les diferents emocions que ens podem trobar en la nostra i saber-les gestionar.
- Un dels aspectes del desenvolupament de l'infant en l'educació infantil és l'emocional i afectiu, per tal de motivar i afavorir un aspecte positiu vers la seva pròpia imatge i relació amb els altres.

Gràfic 3. Pregunta 6: procedent del buidatge dels qüestionaris. Font: elaboració pròpia.

En segon lloc, se'ls hi ha preguntat si han rebut formació en l'àmbit de l'Educació Emocional a Educació Infantil. El 70% dels enquestats han respost que sí, mentre que un 15% ha respost que no. No obstant això, el 98% de les persones enquestades han treballat les emocions principals a l'aula d'Educació Infantil, sent aquestes l'alegria, tristesa, ira, por, sorpresa i amor.

Un total de 45 persones, han esmentat alguns recursos que han utilitzat per treballar les emocions principals. Les més comentades han sigut els contes infantils, sobretot el “*Monstre de Colors*” d'Anna Llenas. Tot i això, altres respostes son: els jocs, pictogrames i fotografies, activitats i unitats didàctiques realitzades per l'equip d'Infantil, música,

Dues de les respostes més completes ha sigut les següents:

- *Les emocions es treballen des de molts àmbits, el principal en aquesta etapa de 0-3 anys, se posa nom a les emocions que senten els infants. Es dona importància a tot allò que viuen. Per exemple, si un infant cau i es fa mal, se l'ha de deixar expressar, no dir la típica frase de no passa res... Si dos infants tenen un conflicte no forçar-los perquè es facin una abraçada. Aquesta seria la manera més vivencial en el dia a dia de l'escola bressol. Les emocions per una altra banda, també les podem treballar a partir de contes. De l'art i la creativitat. Amb diferents estils de música. Sobretot deixant que els infants s'expressin i respectant cada una de les emocions que tenen en el seu dia a dia.*
- *Qualsevol activitat es converteix en recurs, ja que les emocions i les situacions emocionals són sempre presents. Tot i això, els contes suposen un extraordinari recurs per explicar emocions i per saber com gestionar-les; l'expressió artística mitjançant la música, la dansa, la plàstica, són recursos molt vàlids per tal d'expressar el que senten els infants, sentiments i emocions que a vegades no saben com expressar.*

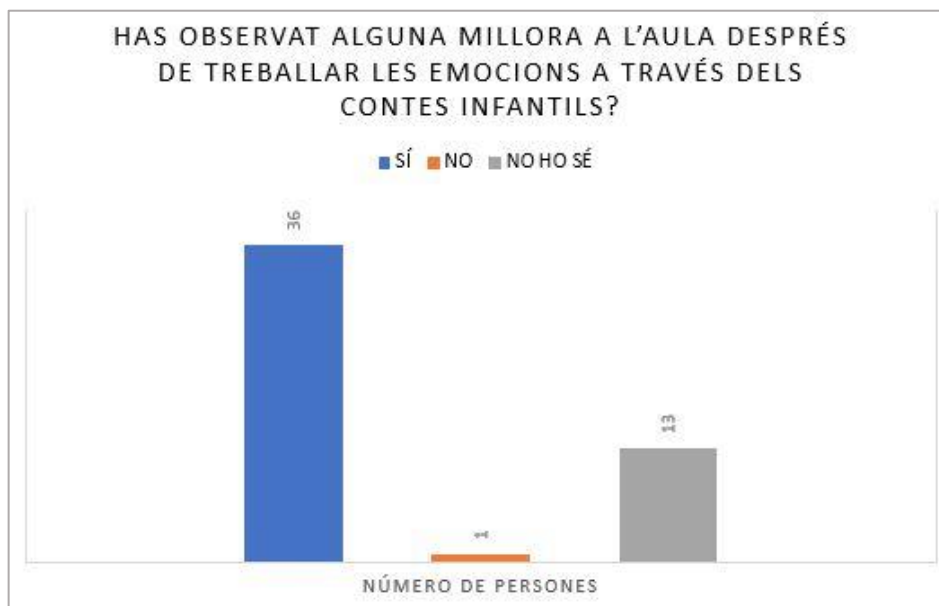
- **BLOC 2: Les emocions en els contes infantils**

El segon bloc del qüestionari se centra en el treball de les emocions a través dels contes infantils. El 100% dels enquestats van afirmar que treballen o han treballat les emocions a través dels contes infantils⁵.

Els més mencionats són: “*El Monstre de Colors*” d’Anna Llenas i “*Tinc un volcà*” de Míriam Tirado i Joan Turu. Els dos següents que més s’han reconegut son “*El Peix Irisat*” de Marcus Pfister i “*Quatre petites cantonades de no res*” de Jerome Ruillier.

Altres contes infantils que s’han anomenat son: “*Estic amb tu*” de Cori Doerrfeld; “*Baba, no vull dormir*” de Míriam Tirado i Joan Turu,; el recull de contes de la Fada Menta, i, finalment, alguns clàssics com “*La rateta que escombrava l’escaleta*”, “*L’Aneguet Lleig*” i “*Els tres Porquets*”.

Segons el Gràfic 4, un 72% ha respost que ha observat millores a l’aula després de treballar les emocions a través del conte Infantil, mentre que un 26% no sap si ha observat millores i un 2% reconeixen no haver-ne vist cap.

Gràfic 4. Pregunta 12: procedent del buidatge dels qüestionaris. Font: elaboració

⁵ Disponible a l'Annex 3: buidatge dels qüestionaris (pregunta 11).

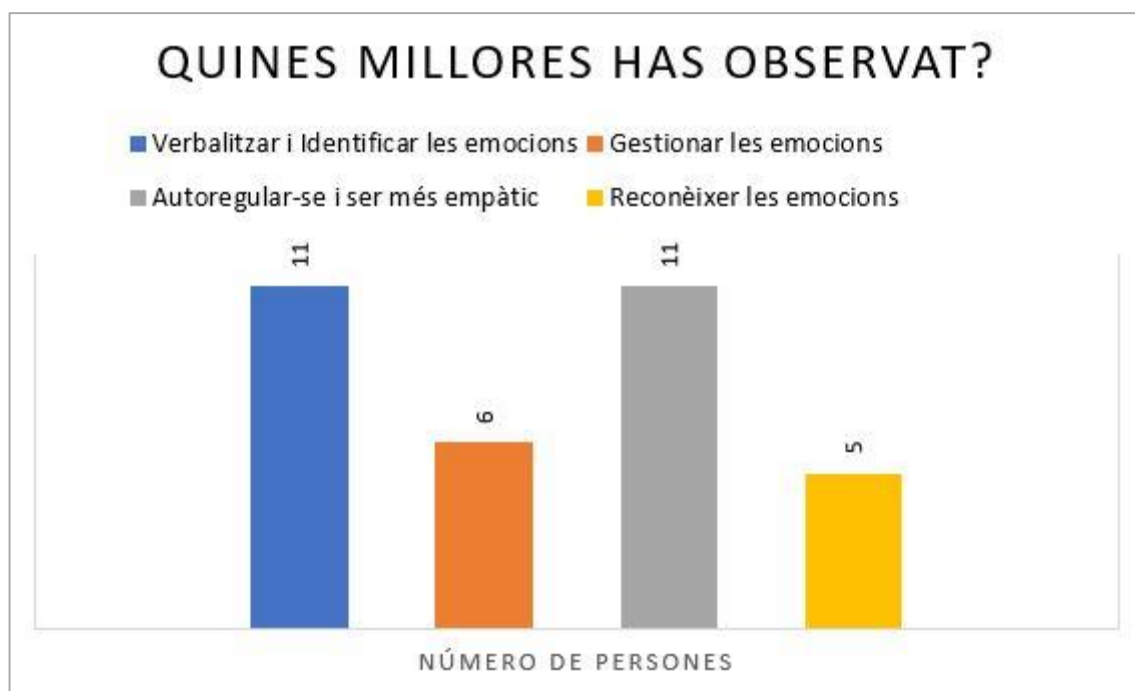

Per concloure aquesta pregunta, 34 persones han especificat quines millores han observat a l'aula. Aquestes, s'esquematitzen al Gràfic 5 en els següents blocs:

- Verbalitzar i identificar les emocions.
- Gestionar les emocions.
- Autoregular-se i ser més empàtic.
- Reconèixer les emocions.

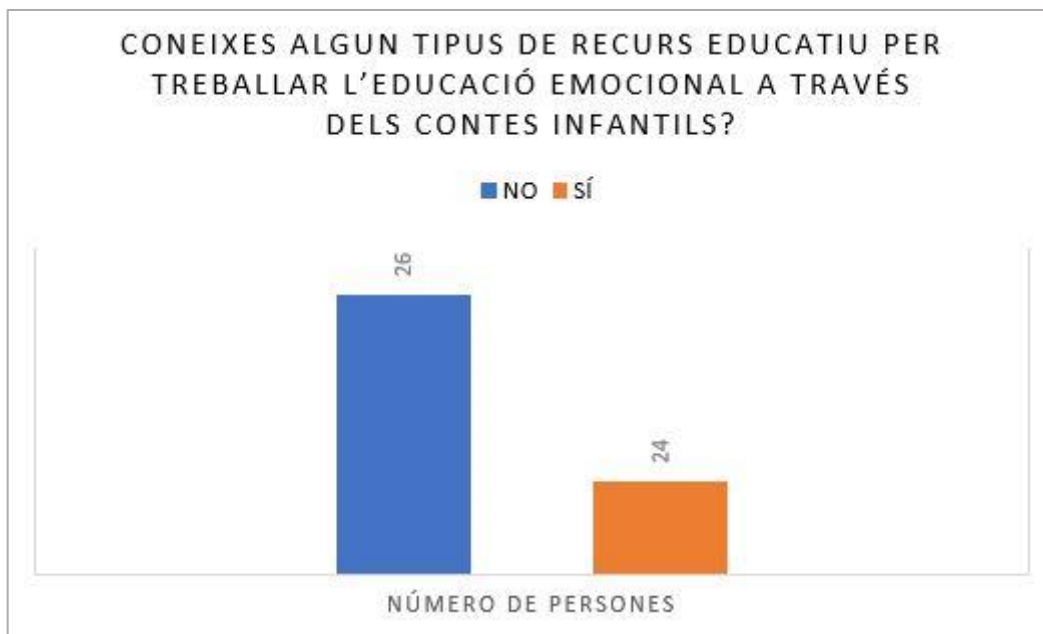
Algunes de les respostes son:

- *Saben identificar millor les seves emocions i les comencen a gestionar.*
- *Els infants adopten una actitud empàtica respecte als seus iguals.*
- *T'expliquen més obertament que els hi passa. Si algun dia vénen enfadats al matí, es pot gestionar i els fem pensar i reflexionar sobre el que li ha passat. Una vegada explicat se senten millor. En tots els casos.*

Gràfic 5. Pregunta 13: procedent del buidatge dels qüestionaris. Font: elaboració

Per acabar, si ens fixem en el Gràfic 6 (*Pregunta 14: Coneixes algun tipus de recurs educatiu per treballar l'Educació Emocional a Través dels Contes Infantils*), s'observa que un 52% ha respost que NO, en contra del 48% que sí que en coneix. És un resultat molt renyit.

Gràfic 6. Pregunta 14: procedent del buidatge dels qüestionaris. Font: elaboració

Per concloure el buidatge dels qüestionaris, 22 enquestats han mencionat recursos que coneixen per treballar les emocions en els contes infants. Els més mencionats són les titelles, el joc *El Monstre de Colors*, suports visuals, *mindfulness* i tallers de música.

Algunes de les respostes son les següents:

- *Els contes per si mateixos ja són un recurs, i de contes emocionals en pots trobar molts. No només s'han d'explicar, sinó que l'infant ha d'entendre el seu significat. Per tant has de fer que el nen formi part dels aprenentatges amb activitats complementàries, com poden ser debats, representacions, titelles, etc. L'important no és l'activitat, sinó aconseguir els objectius fixats.*
- *Tenim una capsula dels sentiments amb titelles que representen cada emoció. Llavors quan el nen està en un moment complicat va a la capsula i agafa la titella que el representa en aquell moment.*

- *Com que no tinc formació específica sobre el tema faig el que se m'acut o trobo per la xarxa.*
- *El treball amb Mindfulness.*

4.2 Resultats de les entrevistes

L'entrevista s'ha realitzat a deu autors i autores nacionals de l'àmbit de Literatura Infantil i Juvenil. Un dels objectius de les entrevistes és conèixer la metodologia del conte infantil, aplicant el tema d'Educació Emocional.

Per dur a terme el buidatge de les entrevistes, s'ha construït una taula on es destacaran les cinc respostes més específiques de cada pregunta realitzada, de les deu entrevistes. La informació s'ha ordenat d'aquesta manera, per tal d'analitzar de forma més aproximada cada pregunta i veure les diferències entre respostes.

En primer lloc, la pregunta 1 (*Podria fer una breu presentació sobre si mateix a nivell professional? Ha treballat en el món de l'educació?*) i la pregunta 2 (*Quins títols dedicats a infants té publicats*) són de caire més professional. Els deu autors i autores expliquen les seves vivències i a què es dediquen.

Una gran part d'ells s'han dedicat al món de la docència o del lleure, mentre que hi ha altres que no s'han format mai, però escriuen per arribar als seus fills i filles.

Pregunta 3. Per què vas decidir escriure literatura infantil?	
Quina va ser la teva motivació?	
ENTREVISTA 1	La motivació va ser la mateixa per la qual vaig estudiar magisteri: perquè personalment crec que necessitem un canvi social i crec que aquest canvi vindrà dels més petits.
ENTREVISTA 2	Realmente, yo no he estudiado nada de Educación Infantil, pero necesito comunicarme con mis hijos y escribo para ellos, para leerlo y hacerlos felices.
ENTREVISTA 3	Porque la infancia, para mí, es uno de los motores del mundo. Es sencillo: mirémoslo desde el prisma del confinamiento. Para mí, quienes más nos han enseñado han sido los más pequeños.

ENTREVISTA 7	Yo disfruto muchísimo leyendo así que, imagino, lo que me motiva es pensar que, en algún lugar, alguien está disfrutando del mismo modo leyendo una historia que ha surgido de mi cabeza
ENTREVISTA 8	No fue premeditado, simplemente surgió. Supongo que es una forma de hacer que los niños, en principio se acostumbren a leer, y segundo, a que no pierdan la capacidad de imaginar.

Taula 5. Resultats de les entrevistes. Font: elaboració pròpia.

Pregunta 4. Partint de la seva opinió, quina creu que és la recepta perfecta per crear un conte destinat a infants?	
ENTREVISTA 2	Es súper complicado. La clave es que no hay que aburrir, pero es sumamente complicado. Por ejemplo, mis hijos pueden ver la película <i>Frozen</i> 200 veces, pero les pones <i>El Jorobado de Notre-Dame</i> y a la mitad la quitan. ¿Por qué? No lo sé, pero algo existe que los atrapa.
ENTREVISTA 4	Desde mi punto de vista lo más importante para escribir cuentos es que al niño/a le transmita amor, calidez, protección, algo que definitivamente recordará en un futuro.
ENTREVISTA 5	La receta perfecta nadie la sabe. Si alguien la supiese se forraría.
ENTREVISTA 9	En mi caso ser yo misma, dejar que Mónica sienta como siente, se divierta con lo que escriba y dibuje. Deje escapar su alma. Quizá porque todos llevamos ese niño dentro que muchas veces no dejamos salir. En mi caso ha estado siempre ahí.
ENTREVISTA 10	La manera principal és ficar-te a l'altre lloc. És a dir, si estàs comunicant, ja sigui en un conte, en una formació, una xerrada, fent de mestre, etc., és que quan tu vagis a comunicar has de mirar qui hi ha a l'altre costat. En el cas del conte infantil hi ha un seguit de coses a tenir en compte. Entre elles, adequar el vocabulari, que sigui entenedor. En el cas d'un conte il·lustrat la importància de les il·lustracions, que siguin adequades i permetin entendre el llenguatge que es vol transmetre.

Taula 6. Resultats de les entrevistes. Font: elaboració pròpia.

Pregunta 5. Quines emocions treballa en els seus projectes?	
Per què ha escollit aquestes?	
ENTREVISTA 1	Per què he escollit aquestes emocions? Perquè són les que bàsicament han sigut les més importants a la meua vida, en el sentit que és molt difícil escriure alguna cosa que no he viscut. Per parlar d'alguna cosa, ho he d'haver viscut per saber del que estic parlant.
ENTREVISTA 3	Escogí la despreocupación y la felicidad. En un mundo en el que se vive tan de prisa, los adultos nos hemos acostumbrado a las emociones negativas.
ENTREVISTA 5	La única emoción es la literaria.
ENTREVISTA 7	En mis obras literarias no busco trabajar emociones concretas, sino que busco contar una historia lo más interesante posible, de la manera más atractiva posible. Las emociones van intrínsecas en los personajes, o las sentirá el lector ante determinada escena, pero no parto de ellas para escribir.
ENTREVISTA 10	En el conte "El cranc Juganer" hi ha un tema important, que és veure que davant d'una mateixa acció, cadascú reacciona d'una manera diferent. I, també és veure una mica la diversitat. És a dir, que cadascú reaccionem segons com som. No existeix una resposta única.

Taula 7. Resultats de les entrevistes. Font: elaboració pròpia.

Pregunta 6. Són important les il·lustracions en un conte infantil?	
O és més important el text?	
ENTREVISTA 1	Crec que quan es parla d'àlbum infantil és perquè el text i les il·lustracions no poden funcionar per separat
ENTREVISTA 4	Depende de la edad para la que esté indicada el cuento. Si es un cuento para un infante de una edad temprana, como de 0 a 3 años, diría que es imprescindible. Si es de los 3 a 6 años diría que son muy importantes

ENTREVISTA 5	Todo es importante. Depende si es un libro álbum, un libro dónde pesa más el texto, etc. En los libros son importantes hasta los maquetadores.
ENTREVISTA 7	Las ilustraciones son importantes en un cuento infantil, y más hoy día en que la competencia audiovisual es tan grande fuera de los libros. [...] Yo jamás me he tomado las ilustraciones de un cuento como un relleno o como algo más o menos importante que el texto.
ENTREVISTA 10	El text inicial és súper important, perquè és el relat principal, però és important que existeixi una connexió entre el text i la il·lustració.

Taula 8. *Resultats de les entrevistes. Font: elaboració pròpia.*

Pregunta 7. Ha realitzat alguna formació per treballar les emocions a través del conte Infantil? En cas afirmatiu, quina?	
ENTREVISTA 2	Se tienen que trabajar las emociones siempre y buscar canales que los niños les resulten familiares. Los niños no son más diferentes que los adultos, sufren y tienen cosas que esconder, e igual no tienen tantos problemas psicológicos, pero sí que sufrirán de otras maneras. Necesitan afrontar las emociones, así que los cuentos ayudan mucho.
ENTREVISTA 3	Me basé en mi experiencia personal y en mi experiencia como monitora y como tía. He tenido el honor de enseñar a niños en el ámbito de ocio y el tiempo libre, pero debo decir que ellos me han enseñado también muchísimo a mí.
ENTREVISTA 7	No, no he hecho ningún tipo de formación en ese sentido porque, como dije antes, para mí lo importante es la historia, antes que nada.
ENTREVISTA 8	No. Soy completamente autodidacta... Pero, ¿qué mejor formación hay para trabajar las emociones que no sea la vida?
ENTREVISTA 10	Jo vaig fer tres formacions relacionades amb l'educació socio-emocional, l'educació emocional i la intel·ligència emocional. I, després, hi ha tot un tema que és molt important que és la formació a nivell de teatre, d'expressió corporal i de <i>clown</i> ., ja que el pallaso és el llenguatge que connecta més amb l'essència de l'altra persona

Taula 9. Resultats de les entrevistes. Font: elaboració pròpia.

Pregunta 8. Quina és la importància de fomentar la lectura de contes des de la infància?	
ENTREVISTA 1	Jo el que veig amb els meus fills és la importància de compartir una estona. Ja que dona peu a parlar de moltes coses; fa volar la imaginació; és una activitat que els hi agrada; aprenen coses; els socialitza; els hi transmet valors; etc.
ENTREVISTA 3	Leer enriquece, nos hace crecer y hace que tengamos un pensamiento lateral más preparado para el mundo de hoy, que ha dejado de ser plano en muchos sentidos.
ENTREVISTA 5	La misma que la de fomentar la vida.
ENTREVISTA 7	Saber dar el tono adecuado sin exagerar, crear tensión en las partes de la historia que lo necesiten, creo que es fundamental. Hacerles participar en algunos tramos de la historia también puede ser interesante en según qué ocasiones y con según qué lecturas.
ENTREVISTA 10	Els adults expliquem contes als infants. Això està súper bé, perquè connectem amb l' <i>imaginari</i> , amb el joc simbòlic i amb la fantasia de l'infant. I, per tant, vol dir que connectem amb el seu inconscient. D'aquí la importància del conte infantil, perquè els contes permet posar paraules al seu inconscient.

Taula 10. Resultats de les entrevistes. Font: elaboració pròpia.

Pregunta 9. Quina creu que és la millor manera d'explicar un conte infantil?	
ENTREVISTA 2	La mejor forma de explicarlo es viviéndolo. Yo voy al cine y cuando el malo pierde yo aplaudo, me meto en la película. Con los cuentos lo mismo: tienes que vivirlo, disfrutarlo y ser parte activa. Eso crea una energía especial. Y los niños que vean siempre la lectura como un divertimento.
ENTREVISTA 4	Yo diría que es importantísima, algo intrínseco. Y si se me permite la expresión: jodidamente fundamental.
ENTREVISTA 6	A mí particularmente, lo que me choca mucho en algunos cuentos es que se cae con mucha facilidad en la condescendencia. Se imposita demasiado la voz haciéndola aguda, se sobre actúa en exceso, se abusa de los diminutivos... Creo que es importante la naturalidad y, como ya he comentado en alguna otra ocasión, tratar a los oyentes como personas inteligentes.
ENTREVISTA 8	Leyéndolo, pero intentando interpretar a sus personajes, aunque simplemente sea emulando distintas voces. Haremos al niño escuchar una pequeña obra de teatro, no simplemente la lectura de una prosa.
ENTREVISTA 9	No creo que haya que explicar un cuento infantil. Solo hay que dejar los niños lo sientan. Libres para sentir, sin explicar nada.

Taula 11. Resultats de les entrevistes. Font: elaboració pròpia.

Pregunta 10. Poden ser els contes infantils una forma de fer teràpia per les persones?	
Per què?	
ENTREVISTA 1	Fer teràpia? Per mi la paraula <i>teràpia</i> és molt grossa, però sí que crec que els contes infantils és l'essència més pura d'una idea.
ENTREVISTA 2	Sin ninguna duda, siempre. Todo tipo de cuentos e historias son formas de terapia. Nosotros estamos hechos de historias.
ENTREVISTA 6	No lo sé, francamente. Leer cuentos, en cualquier caso, malo no es.

ENTREVISTA 8	Creo que sí, pero no solo los cuentos. ¿Por qué? Escribir siempre lo es. Es una forma de escapar de la realidad y de hacer realidad nuestros anhelos, nuestros sueños, aunque sea a través de sus personajes.
ENTREVISTA 9	Sí, pero como cualquier libro. Los libros te enseñan nuevas experiencias. Te dicen que no estás solo en tu manera de sentir, de ver el mundo y lo más importante, te cuenta que en el mundo hay muchas maneras de vivir.

Taula 12. Resultats de les entrevistes. Font: elaboració pròpia.

Pregunta 11. Quins beneficis creu que aporta treballar l'Educació Emocional a través dels contes?	
ENTREVISTA 1	No sé si és un error meu i que jo mateix caic hi caic, però veig que últimament s'estan fent contes que només són eines. I crec que és un error. Per mi, no es pot perdre l'essència de què els nanos gaudeixin d'una bona història.
ENTREVISTA 3	Nos prepara para un mundo <i>hiperinformado</i> y globalizado en extremo que no se para a atender a las emociones
ENTREVISTA 5	Los mismos que la leche sin lactosa para los intolerantes.
ENTREVISTA 7	El uso de los cuentos, como medio para trabajar diferentes temas, puede ser interesante, pero del mismo modo me parecen un buen apoyo para explicar la historia, las ciencias naturales o cualquier otra materia. [...] Lo que no comparto es que TODA la literatura infantil y juvenil tenga que ir enfocada a trabajar las emociones.
ENTREVISTA 10	Ja veus que el conte és una eina vital a nivell d'Educació Emocional, ja que en aquesta hi ha diferents fases. Pots trobar tranquil·lament contes que ajudi a veure a l'infant les diferents fases: consciència emocional, identificar les emocions, regulació emocional, empatia, assertivitat, resoldre conflictes, etc.

Taula 13. Resultats de les entrevistes. Font: elaboració pròpia.

Pregunta 12. Quins consell em donaria com a futura mestra amb relació als contes?	
ENTREVISTA 2	Te diría que lo disfrutes muchísimo. Que apliques la sensibilidad, que te pongas en el lugar de la gente, que disfrutes tú y que hagas todo lo posible para que ellos también disfruten. Qué los mimes, que lo pases muy bien. También hay que saber enseñarles y dirigirles, pero aprovechando aquella parte maravillosa que todo es mágico. Así que mi consejo es que disfrutes de la magia.
ENTREVISTA 3	No obligues a los niños a leer lo “típico”, rebusca lecturas que les puedan gustar y, sobre todo, pregúntales a los niños. Preguntarle al público es la clave.
ENTREVISTA 8	Nunca me gustó dar consejos, por una razón los consejos se basan en la experiencia personal de cada uno, en sus vivencias, y no hay dos vivencias iguales [...]. Pero una referencia a tener en consideración es: <i>“Un cuento al día, tal vez dé a tu vida algo de emoción y alegría, porque no solo te hará pensar, no solo te hará soñar, te hará imaginar”</i> .
ENTREVISTA 9	Que los disfruten, que los lean con pasión si les gustan: “sólo lean cuentos que les apasionen” porque los niños y las niñas son almas vírgenes, maravillosas almas abiertas y puras, en su gran, gran mayoría.
ENTREVISTA 10	Que llegeixis contes, que els gaudeixis, i que sobretot la interpretació teva del conte no tindrà perquè ser la de l'infant. Està obert que tu has fet una interpretació del conte i quan el vagis a explicar als infants. [...]. Has de gaudir dels contes, no només utilitzar-los per treballar un aspecte, perquè els infants ens pillen.

Taula 14. Resultats de les entrevistes. Font: elaboració pròpia.

Per concloure el buidatge de les entrevistes, s'ha realitzat una última pregunta on se'ls demana a les persones entrevistades que recomanin un autor/a que hagi escrit contes infantils, ja que aquest gènere està molt infravalorat i és necessari conèixer altres companys i companyes del sector. Les respostes més repetides han sigut Anna Llenas i Roald Dahl.

4.3 Discussió de les dades

A l'apartat “*Discussió de les dades*” es relacionaran els resultats dels dos instruments utilitzats per tal d'extreure una conclusió i cercar respostes de les preguntes d'investigació.

En primer lloc, s'explicarà les entrevistes. Si ens fixem, hi ha moltes opinions diferents sobre treballar l'Educació Emocional en els contes infantils. Quan observem la *Taula 5* ens adonem que podem agrupar en tres grups: autors i autores que escriuen perquè els hi agrada llegir des de petits; autors i autores que escriuen per explicar les pròpies vivències o plasmar els seus pensaments en un full, i autors i autores que escriuen per arribar als infants.

Fixant-se en la *Taula 6*, quasi ve la majoria, coincideixen que no existeix una fórmula perfecta per escriure un conte infantil. Tanmateix, una gran part especifica que és important no avorrir i ficar-te al lloc de l'infant, entrar a la seva pell.

D'altra banda, la *Taula 7* pregunta per què treballen X emocions en els seus projectes. És impactant com la meitat dels enquestats especifiquen que ells no escriuen sobre les emocions, sinó que escriuen contes que emocionen (que no és el mateix). Segons la persona de l'*Entrevista 7*, l'única emoció és la literària. O l'entrevistat número 7 explica que en les seves obres literàries no busca treballar emocions concretes, sinó que busca explicar una història interessant i atractiva. Així mateix, d'altres expliquen que han escollit algunes emocions que han viscut i que coneixen, perquè són temes o emocions importants i de les que necessiten parlar.

Pel que fa a la *Taula 8*, es pot observar les respostes a la pregunta “*Són importants les il·lustracions? O és més important el text?*”. La resposta, quasi ve unànime, és que tot és important. No obstant això, alguns creuen que les il·lustracions, de vegades infravalorades, són essencials en edats primerenques. Així mateix, és important que el text i les il·lustracions estiguin relacionades.

Segons la *Taula 9*, una gran part dels entrevistats responen que no han realitzat cap formació per parlar de les emocions en els contes infantils. Una gran part s'ha basat en les seves experiències personals. L'entrevistat número 8 comenta: *quina millor formació existeix per treballar les emocions que no sigui la vida?* La persona entrevistada número 10 ha fet varies formacions relacionades amb l'educació socioemocional, l'educació emocional i la intel·ligència emocional. A més a més, comenta que és important formar-se en aquest aspecte i, sobretot, formar-se a nivell de teatre i expressió corporal, ja que és més fàcil connectar amb l'essència de l'altra persona.

A *Taula 10*, s'observa que tots els entrevistats comenten que és essencial fomentar la lectura dels contes des de la infància. Fomentar la lectura ajuda a fer volar la imaginació, així com a ampliar el vocabulari de l'infant o a posar paraules a l'inconscient. Així mateix, l'entrevistat número 10 explica que els adults han de llegir contes als infants per tal de connectar amb l'inconscient de l'infant: el seu *imaginari* i el seu joc simbòlic. Tanmateix, a les entrevistes completes es fa referència al fet que és necessari seguir llegint als infants quan es fan grans, ja que molts d'ells i deixar que llegeixin o interpretin els contes sols.

La *Taula 11*, que està relacionada amb l'anterior, es creu que la millor forma d'explicar un conte és vivint-lo. No fa falta explicar el conte, segons l'*Entrevista 9* els llibres son per sentir, no per explicar-los.

Si ens fixem en la *Taula 12*, una gran part dels entrevistats pensen que els llibres son una forma de fer teràpia. Segons l'*Entrevista 2*, nosaltres estem fets d'històries i, per tant, és necessari explicar-les per poder entendre els nostres pensaments i emocions. Quan s'observa la *Taula 13*, impacta la quantitat d'autors i autores que coincideixen que s'estan creant contes per treballar les emocions i no per gaudir. Segons l'*Entrevista 10*, els contes son eines vitals a nivell d'Educació Emocional. Tanmateix, els contes infantils no s'han d'utilitzar per treballar un aspecte de l'infant, sinó per entendre en quin nivell estan i adaptar-se a ells.

Per concloure l'apartat de les entrevistes, a la *Taula 14* es demana als autors i autores, consells per a futurs docents amb relació als contes. Quasi tots els entrevistats expressen que és necessari viure'ls, tal com han respost anteriorment a la *Taula 11*. Els contes no s'han d'utilitzar per treballar o *arreglar els infants*, s'han de gaudir a través de la màgia, llegir-los amb passió i, sobretot, tenir en compte que la interpretació d'una persona no té perquè sé la

mateixa d'una altra, en aquest cas la d'un infant. És necessari obrir la ment i conèixer noves perspectives.

Així doncs, com es pot observar algunes opinions dels autors i autores entrevistats son contràries a les respostes obtingudes del professorat. Mentre que alguns dels entrevistats destaquen que és important separar els contes del treball, referint-se que no s'han d'utilitzar per treballar i canviar a l'infant, alguns dels docents destaquen que és important explicar contes per tal que els infants gestionin les seves emocions.

Finalment, els qüestionaris es centren més amb la importància de l'Educació Emocional a l'aula d'Educació Infantil i la relació que tenen amb els contes infantils. La major part dels docents que han respost el qüestionari, han treballat les emocions a Educació Infantil i destaquen que solen treballar-les a través dels contes infantils. Així mateix, la major part destaquen que els beneficis son que els infants es tornen més empàtics, saben identificar i verbalitzar les emocions i solen autoregular-se.

5. CONCLUSIONS

En aquest apartat, s'exposaran les conclusions que s'han obtingut en aquesta investigació. El procés que he seguit per arribar a les dades que he obtingut ha sigut efectuar un qüestionari a 50 docents de primer i segon cicle d'Educació Infantil de Reus, i 10 entrevistes a autors i autores nacionals de Literatura Infantil. Posteriorment d'haver fet una anàlisi i de discutir les dades que han aportat els diversos instruments de recerca, s'ha extret les següents conclusions.

En primer lloc, el desenvolupament d'aquest Treball de Fi de Grau ha permès complir els objectius establerts inicialment, donant resposta a les preguntes d'investigació plantejades en el marc metodològic.

El primer objectiu general era detectar la millor **metodologia** del **conte infantil**. Es pot observar que la major part dels autors i autores de Literatura Infantil han començat a escriure contes per tal d'arribar als infants. Fins i tot, alguns d'ells s'atreveixen a destacar que la Literatura Infantil és un instrument essencial per generar un canvi social. Els més petits i petites són el motor del món. Tanmateix, és quasi impossible escriure un conte perfecte. Hi ha una resposta unànime en la qual els autors i autores especifiquen que és complicat tenir una recepta perfecta. Així doncs, quina és la clau per escriure un conte dedicat a infants?

Un dels requisits principals per escriure un conte infantil és posar-te a la pell de l'infant. Com a docent has de saber adaptar-te per fer arribar la informació segons qui hagi a l'altre costat. Així mateix, és necessari adequar el vocabulari, que sigui entenedor.

És més important el text o la il·lustració? En edats primerenques, és fonamental que hi hagi il·lustracions. El text i les il·lustracions han d'estar relacionats, i en els àlbums ambos no poden funcionar per separat.

Actualment, existeix una competència audiovisual impactant. Moltes famílies decideixen substituir els contes infantils per sèries animades o vídeos que es troben en línia. Per tant, els infants llegeixen menys. Està en les nostres mans fomentar la lectura de contes des de la infància.

Els **beneficis** son molt amplis. Llegir des d'edats primerenques és fomentar la vida, com diu l'entrevistat *número 3*. Gràcies a la lectura, els infants aprenen valors i aspectes de la vida quotidiana. Alguns entrevistats destaquen que normalment els adults deixen de llegir als infants quan creixen, i això és un error. Explicar contes als infants ajuda a connectar amb ells, amb el seu joc simbòlic i el seu inconscient. Ajuda a entendre'ls i comprendre en quin nivell estan.

D'altra banda, els entrevistats coincideixen que els contes infantils poden ser una teràpia per les persones. Els contes s'han de viure i les persones estan fetes d'històries. L'entrevistat *número 2* afegeix: *“Las personas y también los animales estamos hechos de algo más que huesos y piel; más que músculos, sangre, saliva y sudor. Algo mucho más poderoso; algo que nos une al resto del universo; que nos hace crecer y soñar... Ser fuertes, gigantes, invencibles. Estamos hechos de historias, y las historias hay que contarlas”*.

Per concloure, es pot afirmar que les emocions en els contes infantils son importants i que treballar l'Educació Emocional a través dels contes aporta beneficis majúsculs: el conte és una eina vital a Educació Infantil. **No existeix una metodologia perfecta** per escriure un conte infantil, però és fonamental viure'l i sentir-lo.

En segon lloc, trobem el segon objectiu general de la investigació: **analitzar els beneficis** que aporta treballar les emocions a través dels contes infantils a l'aula, des del punt de vista dels i les docents.

Els i les docents que expliquen els contes a l'aula han de gaudir-los, i en cap moment pensar que la interpretació que fa és la mateixa que farà l'infant. Els nens i les nenes realitzaran altres interpretacions, i també és vàlid. Els i les mestres han de tenir una ment oberta, innovar i no obligar a llegir.

El 100% dels enquestats creu que és important treballar l'Educació Emocional a través dels contes perquè ajuda els infants a gestionar les seves emocions, verbalitzar-les i educar-los en valors, proporcionant molts beneficis. Un dels objectius d'Educació Infantil és que els infants siguin capaços de gestionar les emocions. A la formació *“L'Educació Emocional en els contes infantils”*, s'explica que no s'ha de demanar o exigir els infants que aprenguin a gestionar les seves emocions, perquè si als adults els hi costa fer-ho als nens i nenes també.

El 98% dels enquestats han treballat les emocions principals a Educació Infantil, i una majoria ho ha fet a partir dels contes. El més esmentat és “*El Monstre de Colors*” d’Anna Llenas. Un 72% contesten que han observat millores al grup classe després de treballar les emocions a través dels contes infantils: autocontrol, comportaments més empàtics, verbalitzar els pensaments o emocions, buscar una solució als conflictes o ser més sociable.

Tanmateix, cada vegada s’escriuen més contes infantils amb l’objectiu de treballar un aspecte de l’infant, i no pas per gaudir-los. Hi ha una creença errònia sobre treballar els contes infantils per canviar o *arreglar* l’infant. Els contes es poden utilitzar perquè els infants entenguin conceptes o per veure en quin punt està un nen o nena, observar les seves necessitats. Però, si s'utilitza per treballar, els infants avorreixen l’acte de llegir.

Per concloure, és **necessari fomentar la lectura infantil** a Educació Infantil i treballar l'Educació Emocional, però sempre sense imposar creences o amb la idea de canviar un aspecte de l’infant. La lectura és per gaudir-la, viure-la i entrar en un món màgic. I, així mateix, per parlar de l'Educació Emocional i entendre que són les emocions.

6. REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

- ÀRISTOTIL. (02 de febrer de 2021). A *Wikipedia*.
<https://ca.wikipedia.org/wiki/Arist%C3%B2til>
- BISQUERRA, R. (2011). *Educación emocional: Propuestas para educadores y familias*. Bilbao: Desclée De Brouwer.
- BISQUERRA, R. (2015). *Inteligencia emocional en educación*. Madrid : Editorial Síntesis.
- DEPARTAMENT D'ENSENYAMENT. (2016). *Currículum d'Educació Infantil: segon cicle*. Servei de Comunicació i Publicacions: Generalitat de Catalunya.
- DELORS, J. (1996). “*Los cuatro pilares de la educación*” en *La educación encierra un tesoro*. (pp. 91-103). UNESCO. Madrid: Santillana. Recuperat el 10 de febrer de 2021.
https://uom.uib.cat/digitalAssets/221/221918_9.pdf
- DARWIN, C. (2009). *La Expresión de las emociones* (X. Vallés, trad.). Pamplona: Laetoli. (Original publicat l'any 1872).
- EKMAN, P. (2012). *El rostro de las emociones* (Serra, J. J, trad.). Barcelona: RBA LIBROS. (Original publicat l'any 1978).
- EMOCIÓ. (02 de febrer de 2021). A *Wikipedia*.
<https://ca.wiktionary.org/wiki/emoci%C3%B3>
- FERNÁNDEZ, P y EXTEMER, N. (2005). *La inteligencia Emocional y la educación de las emociones des de el modelo de Mayer y Salovey*. Publicació, 19(3).
<https://www.redalyc.org/pdf/274/27411927005.pdf>
- GOLEMAN, D. (1996). *Inteligencia emocional* (González, D y Mora, F, trad.). Barcelona: Editorial Kairós
- IBARROLA, B. (2021). *Begoña Ibarrola: psicòloga, escritora infantil y juvenil especialista en inteligencia emocional*. Recuperat el 05 de febrer de 2021.
<https://www.begoibarrola.com/>

- IBARROLA, B. (2010). *Cuentos para educar niños felices*. Espanya : Fundación SM.
- IBARROLA, B. (2020). “*Cuentos para una nueva realidad*”. Barcelona: Destino Infantil & Juvenil.
- IBARROLA, B. (2009). “*Educación Emocional a través del cuento*”. Recuperat el 02 de febrer de 2021 de <https://es.slideshare.net/psicologiaparacrecer/educacin-emocional-a-travs-del-cuento-begoa-ibarrola>
- IBARROLA, B. (10 de març de 2014). *La Educación Emocional en la etapa de 0-3*. Fundació El Maresme (CDIAP del Maresme). Recuperat el 05 de febrer de 2021. <https://www.fundacionmaresme.cat/wp-content/uploads/2014/07/21a-PON%C3%88NCIA-2.pdf>
- IBARROLA, B. (2020). *Yo también soy diferente: cuentos para potenciar la autoestima*. Barcelona : BEASCOA.
- INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS. (2021). *Emoció*. DIEC2. Recuperat el 02 febrer de 2021. <https://dlc.iec.cat/Results?IdE=0022625&DecEntradaText=emoci%C3%B3&AllInfoMorf=False&OperEntrada=0&OperDef=0&OperEx=0&OperSubEntrada=0&OperAreaTematica=0&InfoMorfType=0&OperCatGram=False&AccentSen=False&CurrentPage=0&refineSearch=0&Actualitzacions=False>
- JAMA NETWORK | Open. (2019). *Social and Emotional Learning in Universal Curriculum-Based Interventions in Early Childhood*. Recuperat el 12 de febrer de 2021.
- LITERATURA INFANTIL. (2021). A Wikipedia. https://es.wikipedia.org/wiki/Literatura_infantil#Breve_historia_de_la_literatura_infantil
- RAFAEL BISQUERRA: Educación Emocional. (2021). *Concepte d'Educació Emocional*. Recuperat el 05 de febrer de 2021. <https://www.rafaelbisquerra.com/ca/educacio-emocional/concepte-deducacio-emocional/>
- VICENS, L. (11 d'octubre de 2020). *Rafael Bisquerra: “L'educació emocional millora el rendiment escolar”*. ARA. Recuperat el 04 de febrer de 2021. https://www.ara.cat/societat/rafael-bisquerra-educacio-emocional-rendiment_1_2560988.html

- REAL ACADEMIA ESPAÑOLA. (2021). *Emoción*. Real Academia Española. Recuperat el 02 de febrer de 2021. <https://dle.rae.es/emoci%C3%B3n>
- SALOVEY y MAYER. (2018). *Inteligencia Emocional: por qué es más importante que el cociente intelectual*. Espanya: EDICIONES B. (Original publicat l'any 2004).
- SALMURI, F. (2004). *Llibertat emocional: estratègies per educar les emocions*. Barcelona: La Magrana.
- SELFA, M. (2015). *Estudios Científicos sobre literatura infantil y su didáctica: revisión bibliográfica (2000-2014)*. OCNOS: Revista de Estudios sobre Lectura. Recuperat el 15 de febrer de 2021. https://revista.uclm.es/index.php/ocnos/article/view/ocnos_2015.13.04/pdf
- VERÓNICA, B. i OLIVEROS, P. (Revista de Investigación, vol. 42, núm 93, pp. 95-109, 2018). *La Inteligencia Emocional desde la perspectiva de Rafael Bisquerra*. Universidad Pedagógica Experimental Libertador (UPEL). Recuperat el 03 de febrer de 2021. <https://www.redalyc.org/jatsRepo/3761/376157736006/html/index.html>

7. ANNEXOS

7.1 Annex 1: entrevista

ENTREVISTA A AUTORS I AUTORES DE LITERATURA INFANTIL

1. Podria fer una breu presentació de si mateix a nivell professional? Ha treballat en el món de l'educació?
2. Quins títols dedicats a infants té publicats?
3. Per què vas decidir escriure literatura infantil? Quina va ser la teva motivació?
4. Partint de la seva opinió, quina creu que és la recepta perfecta per crear un conte destinat a infants?
5. Quines emocions treballa en els seus projectes? Per què ha escollit aquestes?
6. Són importants les il·lustracions en un conte infantil? O és més important el text?
7. Ha realitzat alguna formació per treballar les emocions a través del conte Infantil? En cas afirmatiu, quina?
8. Quina és la importància de fomentar la lectura de contes des de la infància?
9. Quina creu que és la millor manera d'explicar un conte infantil?
10. Poden ser els contes infantils una forma de fer teràpia per les persones? Per què?
11. Quins beneficis creu que aporta treballar l'Educació Emocional a través dels contes?
12. Quins consells em donaria com a futura mestra amb relació als contes?
13. I finalment, quin altre/a escriptor o escriptora del sector de la Literatura Infantil em recomanaria?

7.2 Annex 2: qüestionari

QÜESTIONARI A DOCENTS D'EDUCACIÓ INFANTIL SOBRE L'EDUCACIÓ EMOCIONAL EN ELS CONTES INFANTILS

Em dic Montsant Prats i soc estudiant d'últim any d'Educació Infantil. Estic realitzant un qüestionari amb l'objectiu de recollir informació per l'elaboració del Treball de Fi de Grau. El tema és *l'Educació Emocional en els contes infantils* en el primer i segon cicle d'Educació Infantil, de les llars d'Infants i escoles de Reus.

Agrairia si poguéssiu contestar aquest qüestionari per al meu treball. Moltes gràcies.

1) Amb quin gènere t'identifiques?

- a) Femení
- b) Masculí
- c) Altres

2) En quina franja d'edat et trobes?

- a) 18 – 34
- b) 35 - 44
- c) 45 – 60
- d) + 60

3) Quina és la teva formació acadèmica?

- a) Mestre/a d'Educació Infantil
- b) Tècnic/a d'Educació Infantil (TEI)
- c) Auxiliar d'Educació Infantil
- d) Altres: _____

4) En quin cicle d'Educació Infantil treballes?

- a) Primer cicle (0-3 anys)
- b) Segon cicle (3-6 anys)

- 5) Creus que treballar l'Educació Emocional a l'aula d'Educació Infantil és important?**
- a) Sí
 - b) No
- 6) Per què?** (Només cal respondre si has contestat *SÍ* a la pregunta anterior).
- 7) Has rebut formació en l'àmbit de l'Educació Emocional a Educació Infantil?**
- a) Sí
 - b) No
- 8) Has treballat les emocions principals a Educació Infantil?** (alegria, tristesa, ira, por, sorpresa i amor).
- a) Sí
 - b) No
- 9) Si les has treballat, quin recurs has utilitzat?** (Només cal respondre si has contestat *SÍ* a la pregunta anterior).
- 10) Has treballat o treballes les emocions a través dels contes infantils?**
- a) Sí
 - b) No
- 11) Podries anomenar-me algun conte infantil que parli d'alguna emoció que hakis treballat a l'aula?**
- 12) Has observat alguna millora a l'aula després de treballar les emocions a través dels contes infantils?**
- a) Sí
 - b) No
 - c) No ho sé

13) Quines millores has observat? Si pots, posa exemples. (Només cal respondre si has contestat *SÍ* a la pregunta anterior).

14) Coneixes algun tipus de recurs educatiu per treballar l'Educació Emocional a través dels Contes Infantils?

- a) Sí
- b) No

15) Quins recursos sobre els contes coneixes? (Només cal respondre si has contestat *SÍ* a la pregunta anterior).

7.3 Annex 4: entrevistes contestades

1. ENTREVISTA A JOAN TURU

1. Podria fer una breu presentació de si mateix a nivell professional? Ha treballat en el món de l'educació?

He estudiat il·lustració i magisteri Infantil. He treballat de vetllador, de monitor de menjador, de monitor d'extraescolars i monitor d'esplai. Tinc molta relació amb el món del lleure. Em dedico des de fa 7 anys exclusivament a la il·lustració.

2. Quins títols dedicats a infants té publicats?

En tinc més de 20.

3. Per què vas decidir escriure literatura infantil? Quina va ser la teva motivació?

Il·lustrats per mi en tinc més de vint, i escrits per mi en tinc cinc, per tant els tinc més *controladets*. La motivació va ser la mateixa per la qual vaig estudiar magisteri: perquè personalment crec que necessitem un canvi social i crec que aquest canvi vindrà dels més petits.

És a dir, el canvi vindrà a través de l'Educació, i el dia que es canviï aquesta es canviarà la societat, fent del món un lloc millor. I, per això, m'interessa el món de la infància. També pel fet que els infants estan molt més connectats amb les seves emocions i la vida. És important estar a prop del seu món.

4. Partint de la seva opinió, quina creu que és la recepta perfecta per crear un conte destinat a infants?

Jo crec que la recepta perfecta no existeix. Per sort, hi ha un punt màgic en els contes que no sorgeix d'una recepta. No hi ha una suma que d'això, més això, més això, etc. crea un conte perfecte. No. I crec que aquesta és la gràcia, i que per sort és així, perquè si no perdria tot l'encant.

Sí que és veritat que jo crec que si té tocs d'humor, si té una història que els interpel·la, si hi ha emocions, si té valors, si té components fantàstics, etc., doncs segurament atraparà més. Però no existeix cap suma que creï una fórmula màgica.

5. Quines emocions treballa en els seus projectes? Per què ha escollit aquestes?

En els dos últims treballs, per exemple, en un d'ells treballava més el tema de l'autoestima, i a l'altre, que és el conte d' "*Etiquetes*", treballava com ens condicionen, com ens oprimeixen, com ens donen o treuen privilegis. Per què he escollit aquestes emocions? Perquè són les que bàsicament han sigut les més importants a la meua vida, en el sentit que és molt difícil escriure alguna cosa que no he viscut. Per parlar d'alguna cosa, ho he d'haver viscut per saber del que estic parlant.

6. Són important les il·lustracions en un conte infantil? O és més important el text?

Jo no diria que és més important una cosa o l'altre. Hi haurà llibres que serà més important la imatge, perquè t'explicarà moltes coses que el text no t'explica. Per exemple, en el meu llibre *Etiquetes* si només llegeixes el text no té cap mena de sentit; i les il·lustracions soles crec que tampoc. Per tant, crec que quan es parla d'*àlbum infantil* és perquè el text i les il·lustracions no poden funcionar per separat. És diferent del conte, el qual sí que pot funcionar només amb el text i sense les imatges. Així que, crec que hi ha llibres per tot.

7. Ha realitzat alguna formació per treballar les emocions a través del conte Infantil? En cas afirmatiu, quina?

No. És veritat que el tema de les emocions és molt important a la meua vida, però formacions oficials no n'he fet cap. He après a partir de llegir llibres, converses, parlar amb terapeutes, etc. Però mai he fet una formació especialitzada.

8. Quina és la importància de fomentar la lectura de contes des de la infància?

Jo el que veig amb els meus fills és la importància de compartir una estona. Ja que dona peu a parlar de moltes coses; fa volar la imaginació; és una activitat que els hi agrada; aprenen coses; els socialitza; els hi transmet valors; etc. És com tantes altres activitats. Però, crec que a través dels llibres si troba molta saviesa. Penso que està bé acostumar-te de petit a llegir per trobar diferents punts de vista.

9. Quina creu que és la millor manera d'explicar un conte infantil?

Aquesta pregunta la trobo molt *xula*. No hi ha una manera d'explicar bé un conte infantil. Depèn del moment, de l'infant a qui llegeixis... Jo crec que la manera oral, sense veure dibuixos, està molt bé moltes vegades, perquè fa que l'infant s'imagini el conte i que el completi.

Crec que no hi ha una hora d'explicar els contes, encara que aquest acte s'associï a l'hora d'anar a dormir. Nosaltres, a casa, expliquem contes quan ens llevem els dissabtes, a mitja-tarda... No existeix un moment o un lloc per explicar-los. Al contrari, com més llocs i més moments millor. Però, sí que crec que explicar-los de manera oral fomenta coses positives, com la imaginació; però, per altra banda, també és important veure les imatges, entendre que ens expliquen i saber-les llegir. Vivim en una societat on les imatges tenen molta importància i ens diuen moltes coses. De fet, per posar un exemple, parlaré dels cossos normatius que ens ven la societat. La societat, publicitat o les sèries que ens diuen aquesta és la *norma*: el teu cos ha de ser com *aquest*, i si no ho és doncs quedes exclòs. I tot això ens ho diuen amb imatges, per tant és molt important educar i estar previnguts en llegir, i ser crítics amb les imatges que ens ofereixen els mitjans.

10. Poden ser els contes infantils una forma de fer teràpia per les persones? Per què?

No en tinc ni idea, sincerament. Jo veig que els contes han de saber fer passar una bona estona, explicar una bona història i transmetre valors que siguin positius. Fer teràpia? Per mi la paraula *teràpia* és molt grossa, però sí que crec que els contes infantils és l'essència més pura d'una idea.

És trobar les mínimes paraules i que siguin correctes, perquè amb 12 o 16 pàgines has d'explicar una cosa molt grossa i que s'entengui el que vols transmetre. Molts cops sintetitzes, però també ajuda a ser més entenedor.

11. Quins beneficis creu que aporta treballar l'Educació Emocional a través dels contes?

No sé si és un error meu i que jo mateix caic hi caic, però veig que últimament s'estan fent contes que només són eines. I crec que és un error. Per mi, no es pot perdre l'essència de què els nanos gaudeixin d'una bona història. I, a posteriori, a través d'aquesta història pots treballar moltes coses. Però, ja et dic, moltes vegades quan escric caic en l'error de fer un

llibre per treballar coses i no per fomentar una bona història que sigui maca. I això ho he de canviar.

Li he de donar més importància i més pes a la història, la qual ha de ser la base principal. Però no li hem de donar més pes a *“he de treballar això i per tant escric aquesta història”*.

Per exemple, el llibre *“Tinc un volcà”*, clar, la història en si és una eina per parlar de com gestionar la ràbia, i et dona una possible manera de resoldre o de gestionar la ràbia. Crec que està molt bé per treballar, però no tinc clar de si l'infant l'atrapa gaire.

12. Quins consells em donaria com a futura mestra amb relació als contes?

En primer lloc, crec que s'ha de saber explicar les històries. Quan jo veig a persones narrant històries em quedo *enbobot*, perquè no és sols el fet d'explicar-la, sinó de com ho fa, de la gestualitat, la salsa que li posa, etc. Jo treballaria aquest tema. També explicaria moltes històries.

En segon lloc, també, crec que molts cops quan els infants són grans ja no els hi expliquen contes i això és un error. A tothom li agrada que els hi expliqui històries, si són *xules* i estan ben explicades. A partir d'una certa edat es pensa *“ara ja saps llegir, ara llegeixes tu sol”*, i crec que és un error perquè llegir amb companyia significa compartir una bona estona. Quan jo llegeixo còmics o contes amb la meua filla de sis anys, compartim un moment molt guai, a més que crees un vincle i els dos gaudim amb la mateixa història. El que evitaria és donar-li *play* al YouTube i que algú expliqui el conte en línia. Crec que s'està tendint molt a això.

Per tant, et recomano explicar molts contes i que no sempre tinguin el suport de les imatges. I moltes vegades, el que jo també faig és no acabar la pàgina i preguntar *“Tu com acabaries el conte”* o *“Com creus que acabarà aquest conte”* per fomentar la creativitat.

13. I finalment, quin altre/a escriptor o escriptora del sector de la Literatura Infantil em recomanaria?

El meu *top* és l'Oliver Jeffers, perquè m'agrada molt com explica les coses i ho fa d'una manera molt divertida. I també, Benjamin Davies, que té el conte *La Balena*.

2. ENTREVISTA A SERGIO AZCONA

1. ¿Podría hacer una breve presentación sobre sí mismo a nivel profesional? ¿Ha trabajado en el mundo de la educación?

Me llamo Sacha Azcona y soy, desde hace 20 años, consultor de márketing y comunicación. No he trabajado en el mundo de la educación para niños, pero sí que soy profesor. Doy clase de lo que me dedico en la Universidad.

Mi vocación literaria viene porque tengo dos hijos y siempre les he leído por las noches. Cuando mi hijo tenía cinco años y mi hija tres, me comunican que la madre de mi mujer tiene un cáncer terminal, con solo 65 años, y que mi abuelo de 90 años va a morir en breves. Yo pienso *“como le explico yo a mis hijos las muertes de su abuela y su bisabuelo”*. Entonces, escribí un libro que se llama *“Mi abuelo es una estrella”*, dónde le cuentan al protagonista que el abuelo ha muerto. El niño está muy triste y el padre le regala un tubo de cartón de papel de cocina. Llega la madre con unos colores y le dice *“aquí tienes tu primer telescopio”*. Entonces, el niño agarra el cartón, comienza a ver las estrellas y ya deja de estar triste.

Es un cuento corto, pero lo escribí como un ejercicio para el día que murieran. Desde entonces, cada día salen a ver el cielo con el telescopio para ver a la abuela. Cuando lo escribí, lo mandé a varios amigos que les gustaron mucho y me aventuré a enviarlo a una editorial. Está funcionando muy bien. Va por la 4ª edición y he estado en varias ferias del libro.

2. ¿Qué títulos destinados a niños y niñas ha publicado?

He publicado *“Mi abuelo es una estrella”*. También he escrito un libro sobre las vocales, que he publicado gracias al éxito del primer libro.

Luego, a mi hija le pusieron gafas, y pensé *“antes de que llegue un niño malo y le llame cuatro-ojos, se lo explico yo”*. Así que escribí *“Cecilio tiene gafas”* a quién le han puesto gafas y odia al mundo entero. Se empieza a encontrar diferentes animales ciegos, cómo la serpiente o el murciélago, y se da cuenta de que cada uno de ellos utiliza un sentido diferente para orientarse. Y los animales le dicen a Cecilio, *“qué suerte tienes que tú llevas gafas. Yo no veo nada”*. Es un cuento pequeño.

A partir de allí, ya di el salto a una novela más grande, que está destinada a niños y niñas a partir de 10 años. Se llama “*Spléndida: el misterio de las verduras asquerosas*”. Surgió la idea por qué a mi hijo mayor le leía antes de ir a dormir libros de Roald Dahl, de David Williams o el Principito, entre otros. Y entonces dije: *esto es lo que le gusta. Voy a escribir uno.*

El año que viene publicaré “*La Pandilla Canica*”, que trata de una pandilla, dónde la líder es una chica inventora. Es para que los niños se aficionen a hacer inventos caseros y las niñas se sientan las líderes. Actualmente, estoy escribiendo una novela sobre un niño que habla con animales y el segundo de *La Pandilla Canica*.

3. ¿Por qué decidió escribir literatura infantil? ¿Cuál fue su motivación?

Realmente, yo no he estudiado nada de Educación Infantil, pero necesito comunicarme con mis hijos y escribo para ellos, para leérselo y hacerlos felices. Tengo una relación muy sana y muy imaginativa con ellos, y es lo que ha hecho que yo me haya metido en el mundo de la literatura.

Hay una frase de un autor que me gusta mucho y dice “*para mí, el momento mágico del día era cuando mi madre me leía en la cama. Era mi momento, era mi pequeño mundo*”. A mí me encanta cuando me tumbo a la cama y les leo a mis hijos. Me encanta su cara de *fiipe* cuando escuchan una historia y me preguntan si eso es real, y tú les dices “*sí, por supuesto*”.

En el libro “*Jackie el Zoo abandonado*”, que lo tengo pendiente de publicar, hay varias historias, y una de ellas es la de un famoso explorador que recorre el mundo. Yo me he dado cuenta de que actualmente los niños se meten en Google para mirar si una historia es cierta. Así que me he creado un blog, dónde me llamo Carmen López y soy documentalista, y explico la historia del investigador del libro porque si los niños lo buscan vean que este investigador existía.

4. Partiendo de su opinión, ¿cuál cree que es la receta perfecta para crear un cuento destinado a niños y niñas?

Es súper complicado. La clave es que no hay que aburrir, pero es sumamente complicado. Por ejemplo, mis hijos pueden ver la película *Frozen* 200 veces, pero les pones *El Jorobado de Notre-Dame* y a la mitad la quitan. ¿Por qué? No lo sé, pero algo existe que los atrapa.

¿Fórmulas? No aburrir y escribe pensando en ellos. No te compliques poniendo un lenguaje complicado. Repite las cosas, los niños son tremendamente dispersos. Son inteligentes, pero dispersos. No digas “*inquirió el detective al mayordomo*”, porque el niño ya se habrá perdido.

Pon “*El detective Manolo le preguntó al detective de la mansión López, aquella oscura noche... “¿Es usted el mayordomo?” preguntó el detective Manolo*”. Y luego, lee mucho.

¿Más cosas que yo haría? Hasta los diez años, capítulos cortos. Una cosa que hace Roald Dahl maravillosa es que escribe cinco-seis páginas por capítulo y los termina con un toque de misterio, así atrapas al niño para que el día siguiente quiera seguir leyendo. Así que: no aburras, piensa en el niño, machaca las cosas, dale emoción, capítulos cortos, utiliza un buen vocabulario.

5. ¿Qué emociones ha trabajado en sus proyectos? ¿Por qué ha escogido estas emociones y no otras?

A mí me gusta que los niños sean felices y no me gustan los abusones. He trabajado, la tristeza por perder a un ser querido en “*Mi abuelo es una estrella*”; he trabajado la rabia y la envidia en “*Cecilio tiene gafas*”; también he trabajado el sentimiento de equipo, el valor de la amistad y el egoísmo en “*Dónde están las vocales?*”, y en el cuento del niño que habla con los animales me centro en el *bullying*, y hay un guiño muy sutil sobre la homosexualidad en los preadolescentes. Principalmente, toco los miedos que tenemos casi todos los padres: que critiquen a tus hijos por ser como son.

6. ¿Son importantes las ilustraciones en un cuento infantil? ¿O es más importante el texto?

Son muy importante ambas. Se necesita un buen ilustrador siempre. Cuando los niños son pequeños necesitan de la ilustración para adentrarse en la literatura, las letras dan mucho respeto. A mí me parece súper justo llevarme 50% de los beneficios yo y un 50% la ilustradora.

7. ¿Ha hecho alguna formación para trabajar las emociones a través del cuento Infantil? En caso afirmativo, ¿cuál?

Se tienen que trabajar las emociones siempre y buscar canales que los niños les resulten familiares. Los niños no son más diferentes que los adultos, sufren y tienen cosas que esconder,

e igual no tienen tantos problemas psicológicos, pero sí que sufrirán de otras maneras. Necesitan afrontar las emociones, así que los cuentos ayudan mucho.

8. ¿Cuál es la importancia de fomentar la lectura de cuentos desde la infancia?

Te abre un mundo, te abre la mente, hace que el niño empatee con su sociedad, que conozca sus emociones y su cuerpo, que sepa enfrentarse a los problemas, que sepa ayudar a los demás, etc. Les sirve para vivir en sociedad y consigo mismo. La literatura es necesaria siempre.

9. ¿Cuál cree que es la mejor forma de explicar un cuento infantil?

La mejor forma de explicarlo es viviéndolo. Yo voy al cine y cuando el malo pierde yo aplaudo, me meto en la película. Con los cuentos lo mismo: tienes que vivirlo, disfrutarlo y ser parte activa. Eso crea una energía especial. Y los niños que vean siempre la lectura como un divertimento.

10. ¿Pueden ser los cuentos infantiles una forma de terapia para las personas? ¿Por qué?

Sin ninguna duda, siempre. Todo tipo de cuentos e historias son formas de terapia. Nosotros estamos hechos de historias. En el libro *“Jackie en el Zoo abandonado”*, la frase final del libro: *“Las personas y también los animales estamos hechos de algo más que huesos y piel; más que músculos, sangre, saliva y sudor. Algo mucho más poderoso; algo que nos une al resto del universo; que nos hace crecer y soñar... Ser fuertes, gigantes, invencibles. Estamos hechos de historias, y las historias hay que contarlas”*.

11. ¿Qué beneficios cree que aporta trabajar la Educación Emocional a través de los cuentos?

Sirve para todo. Te permite conocer tus emociones y aceptar aquellas sensaciones con las que tu tanto te identificas y con las que el resto de gente no empatiza. Te ayuda a conocerte a

ti mismo, valorarte más y situarte como un ente único en la sociedad, que es muy valioso. Desde luego, todo aquello que nos permita descubrirnos como seres humanos es necesario y valioso.

12. ¿Qué consejo me daría cómo futura maestra en relación con los cuentos infantiles?

Te diría que lo disfrutes muchísimo. Que apliques la sensibilidad, que te pongas en el lugar de la gente, que disfrutes tú y que hagas todo lo posible para que ellos también disfruten. Qué los mimes, que lo pases muy bien. También hay que saber enseñarles y dirigirles, pero aprovechando aquella parte maravillosa que todo es mágico. Así que mi consejo es que disfrutes de la magia.

13. Y finalmente, ¿qué otro escritor o escritora del sector de la Literatura Infantil me recomendaría?

Roald Dahl, sin ninguna duda. Y después *Las aventuras del pequeño Nicolás*.

3. ENTREVISTA A SILVIA M. DÍAZ

1. ¿Podría hacer una breve presentación sobre sí mismo a nivel profesional? ¿Ha trabajado en el mundo de la educación?

Soy Silvia M. Díaz, Dinamizadora de Actividades de Ocio y Tiempo Libre, Técnico Superior en Administración y Finanzas y estudiante en el cuarto curso del Grado en Comunicación. Llevo trabajando desde que, tras el Bachillerato, obtuve el título de Dinamizadora de ocio y tiempo libre; estuve en “*escoletes matineres*”, así como también en escuelas de verano, en la que destaca la última donde estuve, centrada en el ámbito artístico y donde fui monitora de danza. Esa fue mi incursión en el mundo de la educación. Sin embargo, me dedico al mundo de la Comunicación; soy CMO en una empresa tecnológica de desarrollo de Software y también he trabajado como Administrativa en varios ámbitos. Aparte, soy escritora. He publicado tanto en editorial tradicional como autopublicando en diversas plataformas en físico y digital.

2. ¿Qué títulos destinados a niños y niñas ha publicado?

Creé y coordiné la Antología Superinfancia, una antología destinada a niños desde 0 hasta 100 años, como se suele decir. Fue exclusiva, por lo que actualmente ya no se puede adquirir, pero durante gran parte de 2020 fue posible. Era una antología solidaria en beneficio de Fundación RANA (Red de Ayuda a Niños Abusados).

3. ¿Por qué decidió escribir literatura infantil? ¿Cuál fue su motivación?

Porque la infancia, para mí, es uno de los motores del mundo. Es sencillo: mirémoslo desde el prisma del confinamiento. Para mí, quienes más nos han enseñado han sido los más pequeños. Además, la lacra del abuso infantil hay que erradicarla, y es una de las motivaciones por las que moví Superinfancia. Quería un espacio seguro donde poder publicar y que los protagonistas fuesen los *superniños*, todos ellos. Porque también libran batallas, y a veces son mucho más grandes de lo que cualquier adulto pueda imaginar.

4. Partiendo de su opinión, ¿cuál cree que es la receta perfecta para crear un cuento destinado a niños y niñas?

Emoción, realidad, una historia interesante con la que conecten y empaticen y un lenguaje sencillo, pero no banal, sino interesante. Para mí, es esencial que se entienda que los niños son inteligentes, que tienen una capacidad de razonamiento buenísima y que muchas veces saben leer entre líneas fantásticamente bien.

5. ¿Qué emociones ha trabajado en sus proyectos? ¿Por qué ha escogido estas emociones y no otras?

Escogí la despreocupación y la felicidad. En un mundo en el que se vive tan deprisa, los adultos nos hemos acostumbrado a las emociones negativas. En *“Viaje al mundo de los sueños”*, mi aportación a Superinfancia, la niña que fui le escribe a la mujer que soy (y a la niña que aún vive y vivirá siempre en mí) sobre sonreír más a menudo, vivir más despacio y disfrutar cada instante queriéndose a una misma.

6. ¿Son importantes las ilustraciones en un cuento infantil? ¿O es más importante el texto?

Depende de la franja de edad, pero las ilustraciones en muchas ocasiones pueden enriquecer la historia; y no hablo solo de las historias infantiles. Tendemos a pensar que el dinamismo y lo visual es solo para niños. Y es ideal en sus historias y mucho más entretenido y atractivo para que se enamoren de la lectura, pero no excluyente para los adultos.

7. ¿Ha hecho alguna formación para trabajar las emociones a través del cuento Infantil? En caso afirmativo, ¿cuál?

Me basé en mi experiencia personal y en mi experiencia como monitora y como tía. He tenido el honor de enseñar a niños en el ámbito de ocio y el tiempo libre, pero debo decir que ellos me han enseñado también muchísimo a mí.

8. ¿Cuál es la importancia de fomentar la lectura de cuentos desde la infancia?

Leer enriquece, nos hace crecer y hace que tengamos un pensamiento lateral más preparado para el mundo de hoy, que ha dejado de ser plano en muchos sentidos. Además,

estimula la creatividad y es un modo de entretenimiento que nos conecta con nosotros mismos y no tanto con los estímulos exteriores.

9. ¿Cuál cree que es la mejor forma de explicar un cuento infantil?

Para mí, la explicación de cuento infantil sería una obra que también puede ir destinada a un público infantil porque se adapta a la infancia y al momento cognitivo y conductual de cada persona. Además, no trata depende qué géneros (por ejemplo, no hay novela negra) y si trata temas sensibles lo hace desde una perspectiva muy estudiada, respeto y lenguaje adaptado para que se comprenda la magnitud de un problema, pero sin abrumar al niño.

10. ¿Pueden ser los cuentos infantiles una forma de terapia para las personas? ¿Por qué?

Diría que sí. La literatura infantil y juvenil es un género más, y no es menos válido que cualquier otro. A día de hoy, cada vez más adultos se lanzan a leer LIJ porque, sencillamente, les gusta la trama o la manera de contar el cuento. Yo misma he leído cuentos a mis sobrinos que me han enseñado a mí, bien porque veo cómo se expresan ahora determinados conceptos o emociones, o bien porque refresco lo que sentí de pequeña al leer cuentos similares y las enseñanzas que me trajeron.

11. ¿Qué beneficios cree que aporta trabajar la Educación Emocional a través de los cuentos?

Nos prepara para un mundo *hiperinformado* y globalizado en extremo que no se para a atender a las emociones; si nosotros las preparamos y las transmitimos a través de los cuentos, los cuentos modificarán el mundo y harán de él un lugar un poco más seguro para sentir y emocionarse con libertad.

12. ¿Qué consejo me daría cómo futura maestra en relación con los cuentos infantiles?

No obligues a los niños a leer lo “típico”, rebusca lecturas que les puedan gustar y, sobre todo, pregúntales a los niños. Preguntarle al público es la clave.

13. Y finalmente, ¿qué otro escritor o escritora del sector de la Literatura Infantil me recomendaría?

Me gusta mucho Anna Llenas Serra, de El monstruo de colores.

4. ENTREVISTA A ELENA SILES

1. ¿Podría hacer una breve presentación sobre sí mismo a nivel profesional? ¿Ha trabajado en el mundo de la educación?

Pues soy Elena Siles, autora de *“La Guerrera Drager y Piratas de Sagara”*, entre otras obras. Actualmente estudio periodismo en UDIMA y hago activismo LGBTIA+ y de discapacidad por redes sociales. No he trabajado en el mundo de la educación, aunque cómo anécdota sí que he estado involucrada con niños cuando fui voluntaria de AFANAS en el 2017.

2. ¿Qué títulos destinados a niños y niñas ha publicado?

Actualmente he publicado dos relatos que están destinadas a niños y niñas. El primer relato se llama *“Mira con mis ojos, camina con mis piernas”* y está incluido en la Antología Invencibles. El otro relato *“Todo aquello que jamás pude tener”* está incluido en la antología que yo misma he coordinado, editado y autopublicado: la Antología *“Show Your Rare”*, de la que acaba de salir la 2ª edición.

3. ¿Por qué decidió escribir literatura infantil? ¿Cuál fue su motivación?

La verdad es que nunca había sido mi género favorito, pero últimamente se ha ido abriendo camino entre mis proyectos, sobre todo, en forma de relatos cortos. Allá por el año 2014, aproximadamente, me llamaron de una biblioteca y comencé a escribir unos cuentos para los niños de la charla, esos cuentos se pueden leer actualmente en mi blog.

Mi motivación principal, a la hora de escribir infantil, es transmitir historias que, sobre todo, visibilicen de forma positiva a colectivos discriminados para que los niños y niñas puedan leer algo que enseñe, pero también escribir historias que emocionen y lleguen a los corazones tanto como de pequeños como de mayores.

4. Partiendo de su opinión, ¿cuál cree que es la receta perfecta para crear un cuento destinado a niños y niñas?

La teoría nos enseña que todo cuento debe tener al menos una aventura que contar y una moraleja al final. Desde mi punto de vista lo más importante para escribir cuentos es que al niño/a le transmita amor, calidez, protección, algo que definitivamente recordará en un futuro.

5. ¿Qué emociones ha trabajado en sus proyectos? ¿Por qué ha escogido estas emociones y no otras?

La emoción del amor, porque creo que es la más importante en la vida de un infante, y podría decirse que también en la de los adultos.

6. ¿Son importantes las ilustraciones en un cuento infantil? ¿O es más importante el texto?

Depende de la edad para la que esté indicada el cuento. Si es un cuento para un infante de una edad temprana, como de 0 a 3 años, diría que es imprescindible. Si es de los 3 a 6 años diría que son muy importantes, y ya para más edad son recomendables, pero tampoco son estrictamente necesarias.

7. ¿Ha hecho alguna formación para trabajar las emociones a través del cuento Infantil? En caso afirmativo, ¿cuál?

Pues la verdad es que no, pero tampoco he realizado ningún otro tipo de formación para escribir el resto de géneros en los que me desenvuelvo.

8. ¿Cuál es la importancia de fomentar la lectura de cuentos desde la infancia?

Yo diría que es importantísima, algo intrínseco. Y si se me permite la expresión: jodidamente fundamental.

9. ¿Cuál cree que es la mejor forma de explicar un cuento infantil?

Pues yo diría que debe usarse un tono neutro, nada de hablar con galimatías, pero al mismo tiempo debe usarse una voz cálida y confortante. Debe explicarse de forma sencilla, utilizando un lenguaje directo y comprensible para que el infante pueda comprender lo que intentamos explicarle. No obstante, tampoco hay que tratar a los niños y niñas como si fueran tontos, sino como a *mini-personas* que sencillamente están descubriendo el mundo.

10. ¿Pueden ser los cuentos infantiles una forma de terapia para las personas? ¿Por qué?

Pues no sé, no soy experta en terapias, pero supongo que sí, ya que tratan muchas veces las bases de las emociones y de la naturaleza de las relaciones de una forma primaria, sencilla y empática; algo que según mi juicio sería muy recomendable para muchos de nosotros.

11. ¿Qué beneficios cree que aporta trabajar la Educación Emocional a través de los cuentos?

Yo creo que los beneficios son más que obvios: la enseñanza de la responsabilidad afectiva, de los valores emocionales, de la comprensión a lo extraño, de la aceptación a los demás, de la comprensión del miedo etc.

12. ¿Qué consejo me daría cómo futura maestra en relación con los cuentos infantiles?

Bueno, yo diría que lo importante es escoger variedad en las historias: ficción, suspense, romántica, aventuras, etc. Y también en lo que encierran dichas historias: amistad, amor, pérdida, nostalgia, empatía, etc. Todos y cada una de las emociones que nos afectan en nuestro día a día. Así como los tipos de relaciones que pudiéramos tener o situaciones a las que nos debemos enfrentar.

13. Y finalmente, ¿qué otro escritor o escritora del sector de la Literatura Infantil me recomendaría?

Una de las grandes del cuento infantil en nuestro país es Gloria Fuertes, aún recuerdo con muchísimo cariño su cuento “*Un pulpo en un garaje*”. La de horas que volvía a leerlo para reírme sin parar y volver a emocionarme como la primera vez.

5. ENTREVISTA A DANIEL NESQUENS

1. ¿Podría hacer una breve presentación sobre sí mismo a nivel profesional? ¿Ha trabajado en el mundo de la educación?

Mi nombre es Daniel Nesquens. Autor de LIJ (Literatura Infantil y Juvenil). Vengo publicando regularmente desde el año 2000.

2. ¿Qué títulos destinados a niños y niñas ha publicado?

¡Uf! Unos cuantos:

- Diecisiete cuentos y dos pingüinos (Anaya).
- Hasta (casi) 100 bichos (Anaya).
- Marcos Mostaza (Anaya).
- El club de los mentirosos (SM).
- Un secreto (SM).
- El Canario de Brunei (Edelvives)

3. ¿Por qué decidió escribir literatura infantil? ¿Cuál fue su motivación?

Podría ser políticamente correcto, pero no lo voy a ser: porque me dio la gana.

4. Partiendo de su opinión, ¿cuál cree que es la receta perfecta para crear un cuento destinado a niños y niñas?

La receta perfecta nadie la sabe. Si alguien la supiese se forraría.

5. ¿Qué emociones ha trabajado en sus proyectos? ¿Por qué ha escogido estas emociones y no otras?

La única emoción es la literaria.

6. ¿Son importantes las ilustraciones en un cuento infantil? ¿O es más importante el texto?

Todo es importante. Depende si es un libro álbum, un libro dónde pesa más el texto, etc. En los libros son importantes hasta los maquettadores.

7. ¿Ha hecho alguna formación para trabajar las emociones a través del cuento Infantil? En caso afirmativo, ¿cuál?

No.

8. ¿Cuál es la importancia de fomentar la lectura de cuentos desde la infancia?

La misma que la de fomentar la vida.

9. ¿Cuál cree que es la mejor forma de explicar un cuento infantil?

Los cuentos no se explican. Se leen. O se escuchan si el lector no sabe todavía leer.

10. ¿Pueden ser los cuentos infantiles una forma de terapia para las personas? ¿Por qué?

La lectura de libros es placer. Si entendemos un tratamiento como placer...

11. ¿Qué beneficios cree que aporta trabajar la Educación Emocional a través de los cuentos?

Los mismos que la leche sin lactosa para los intolerantes.

12. ¿Qué consejo me daría cómo futura maestra en relación con los cuentos infantiles?

Qué los valores literarios tienen que estar por encima de los transversales.

13. Y finalmente, ¿qué otro escritor o escritora del sector de la Literatura Infantil me recomendaría?

Pepe Serrano, Diego Arboleda y Gonzalo Moure,

6. ENTREVISTA A MIGUEL CALERO

1. ¿Podría hacer una breve presentación sobre sí mismo a nivel profesional? ¿Ha trabajado en el mundo de la educación?

Soy Miguel Calero, y me dedico desde 1996 al diseño gráfico, la ilustración y, desde hace algunos años, también a escribir, aunque mi primer cuento como escritor no verá la luz hasta el próximo mes de octubre. Entre 1997 y 2007 me dediqué a la enseñanza de técnicas de ilustración y dibujo, así como diseño gráfico, en una escuela profesional. También he impartido algunos talleres de dibujo y creatividad para niños de manera esporádica.

2. ¿Qué títulos destinados a niños y niñas ha publicado?

Como ilustrador he trabajado para muchas editoriales haciendo libro de texto.

También he ilustrado varias historias de Juan Muñoz Martín (*Baldomero el pistolero*, *El oso Fructuoso*, *Caralampio Pérez*, y así hasta diez títulos). Hace años ilustré varios cuentos clásicos para una colección ya descatalogada (*Blancanieves*, *Caperucita Roja*, *La Cenicienta*, *El gato con botas*, etc.).

Recientemente, también como ilustrador, he publicado títulos para un público infantil y juvenil como: *Cazadores de lo imposible*, *El colgante mágico*, *Los dientes del Puma* o *Bajo las aguas*, con distintos autores.

A principios de junio saldrá un álbum ilustrado por mí titulado “*Frank, ¿este niño no es corriente!*”. Y, como comentaba antes, en octubre verá la luz mi primer cuento publicado como escritor y del que, de momento, no puedo decir nada. Y ya tengo en la recámara dos o tres historias más que, espero, vengan detrás de éste.

3. ¿Por qué decidió escribir literatura infantil? ¿Cuál fue su motivación?

Soy lector empedernido desde los cuatro años (mi madre me enseñó siendo pequeño) y supongo que el paso inevitable en algún momento de la vida de un devorador de libros, es tratar de escribir sus propias historias.

¿La motivación? Yo disfruto muchísimo leyendo así que, imagino, lo que me motiva es pensar que, en algún lugar, alguien está disfrutando del mismo modo leyendo una historia que ha surgido de mi cabeza.

4. Partiendo de su opinión, ¿cuál cree que es la receta perfecta para crear un cuento destinado a niños y niñas?

No creo que existan recetas perfectas para algo que tiene tanto de subjetivo como la creación artística, concretamente de la literaria, que es la que nos ocupa. En este caso, la subjetividad parte tanto del creador como del receptor (lector) de la obra. Eso es incontrolable.

En mi opinión, lo que hay que procurar es tratar a los lectores de LIJ como a cualquier otro lector: como personas inteligentes. Huir de la condescendencia, los argumentos fáciles y, sobre todo, de los sermones moralizantes. La literatura (tanto adulta como infantil y juvenil) tiene como fin principal entretener, divertir, hacer volar la imaginación. Si la intención es la de crear futuros lectores, difícilmente se logrará a base de sermones o de libros infantiles de “autoayuda”.

5. ¿Qué emociones ha trabajado en sus proyectos? ¿Por qué ha escogido estas emociones y no otras?

En mis obras literarias no busco trabajar emociones concretas, sino que busco contar una historia lo más interesante posible, de la manera más atractiva posible.

Las emociones van intrínsecas en los personajes, o las sentirá el lector ante determinada escena, pero no parto de ellas para escribir.

6. ¿Son importantes las ilustraciones en un cuento infantil? ¿O es más importante el texto?

Pues teniendo en cuenta que me he dedicado más a la ilustración que a la escritura, yo diría que sí son muy importantes, aunque sea desde un punto de vista corporativista.

No, en serio, las ilustraciones son importantes en un cuento infantil, y más hoy día en que la competencia audiovisual es tan grande fuera de los libros.

Una ilustración atractiva y adecuada a cada tipo de escrito puede ser muy importante para subrayar partes de la historia o, mejor aún, aportar otros puntos de vista o cuestiones que no aparezcan en la misma. Segundas lecturas o intrahistorias que enriquezcan el conjunto.

Yo jamás me he tomado las ilustraciones de un cuento como un relleno o como algo más o menos importante que el texto. El conjunto de ambos factores es lo que hace que un libro ilustrado sea mejor o peor. Si bien es cierto que, en ocasiones, un texto mediocre puede ser

“salvado” por unas ilustraciones muy atractivas, en cualquier caso, el producto final quedará cojo si una de las dos partes flojea.

7. ¿Ha hecho alguna formación para trabajar las emociones a través del cuento Infantil?

En caso afirmativo, ¿cuál?

No, no he hecho ningún tipo de formación en ese sentido porque, como dije antes, para mí lo importante es la historia, antes que nada.

8. ¿Cuál es la importancia de fomentar la lectura de cuentos desde la infancia? Mucha. La lectura es fundamental para ampliar el vocabulario, y la palabra es la base del pensamiento. Leer despierta la imaginación. La lectura de relatos fantásticos abre la mente a nuevas realidades o posibilidades, haciendo que los futuros adultos sean menos cerrados a nuevas ideas, nuevos conceptos. Por eso me parece fundamental darles a los primeros lectores historias que les gusten, les diviertan y despierten su imaginación, en lugar de darles historias simplonas, sermones moralizantes. O, peor aún, esos libros receta para dejar el pañal, superar una ruptura, aprender a comer verdura o cosas similares.

Al final, el mensaje que estamos transmitiendo no es el de leer por el placer de hacerlo, si no por la necesidad de poner “remedio” a un “problema”. Nadie se toma una aspirina por gusto, sino porque le duele algo. Pues con los libros infantiles, pasa lo mismo. Así es difícil despertar el gusto de leer por placer o porque nos apetezca. Así pasa que, una vez que se pasa la etapa de educación infantil, los alumnos y alumnas que leen por gusto son minoría.

9. ¿Cuál cree que es la mejor forma de explicar un cuento infantil?

Entiendo que la pregunta se refiere a “contar” un cuento infantil. Pues no lo tengo muy claro porque no suelo hacer lecturas o cuenta cuentos. A mí particularmente, lo que me choca mucho en algunos cuenta cuentos es que se cae con mucha facilidad en la condescendencia. Se imposita demasiado la voz haciéndola aguda, se sobre actúa en exceso, se abusa de los diminutivos... Creo que es importante la naturalidad y, como ya he comentado en alguna otra ocasión, tratar a los oyentes como personas inteligentes.

Saber dar el tono adecuado sin exagerar, crear tensión en las partes de la historia que lo necesiten, creo que es fundamental. Hacerles participar en algunos tramos de la historia también puede ser interesante en según qué ocasiones y con según qué lecturas.

10. ¿Pueden ser los cuentos infantiles una forma de terapia para las personas? ¿Por qué?

No lo sé, francamente. Leer cuentos, en cualquier caso, malo no es.

11. ¿Qué beneficios cree que aporta trabajar la Educación Emocional a través de los cuentos?

El uso de los cuentos, como medio para trabajar diferentes temas, puede ser interesante, pero del mismo modo me parecen un buen apoyo para explicar la historia, las ciencias naturales o cualquier otra materia. El formato de narración acompañada de ilustraciones, hace que sea un envoltorio atractivo y asequible para transmitir determinados conceptos. Lo que no comparto es que TODA la literatura infantil y juvenil tenga que ir enfocada a trabajar las emociones.

12. ¿Qué consejo me daría cómo futura maestra en relación con los cuentos infantiles?

Como he respondido en otras cuestiones antes, los niños son personas inteligentes. Si un cuento te gusta a ti, es posible que les guste a ellos. Intenta elegir cuentos que estén bien escritos. La literatura es importante. Que las ilustraciones sean atractivas y les permitan “leer” también a través de esas imágenes, que sean capaces de ver más de lo que está escrito y puedan buscar historias nuevas escondidas en el dibujo. Y, sobre todo, que no todos sean libros receta. Busca álbumes y cuentos que sean divertidos y entretenidos. Que no todo sea “autoayuda”.

Te recomiendo este artículo de Ana Garraón, que me parece muy interesante al respecto de todo esto: <https://anatareambana.blogspot.com/2018/09/elmonstruo-de-colores-se-equivoca-o-la.html>

13. Y finalmente, ¿qué otro escritor o escritora del sector de la Literatura Infantil me recomendaría?

Yo soy muy fan de los clásicos (ya tengo una edad) como Roald Dahl, Úrsula Wölfel, Pilar Molina Llorente, Maria Gripe (me vuelve loco), Tove Jansson (todas las historias de la familia Mumin son maravillosas), Michael Ende, etc.

Y más actuales, José María Plaza, Vicente Muñoz, Sandra Franco Álvarez, Charles Ogden, Neil Gaiman, J. K. Rowling (como no, muy fan de su universo Potter) o Beatriz Osés. Me dejo muchísimos en el tintero.

7. ENTREVISTA A EVA BARÓN

1. ¿Podría hacer una breve presentación sobre sí mismo a nivel profesional? ¿Ha trabajado en el mundo de la educación?

Gracias a ti, por concederme esta entrevista. La verdad es que desde muy niña me gustó escribir, contar historias, y bueno, la pandemia ha traído muchas cosas malas, pero en mi caso, como dice el refrán no hay mal que por bien no venga. En mi caso el encierro, me dio fuerzas para realizar uno de mis sueños: publicar mis novelas en Amazon, autopublicarlas, realmente. Y la verdad, estoy muy orgullosa y contenta de sus pequeñas trayectorias. Pero, la literatura no es, de momento, lo que me da de comer. Aunque nunca se sabe, ¿verdad? Siempre hay que tener grandes sueños, la vida se encarga de rebajar las expectativas, y si los tenemos pequeños, lo más probable es que la vida los termine convirtiendo en pesadillas.

Bueno, me licencié en Derecho, hice varios másteres, soy abogada en ejercicio, especialista en materia contencioso-administrativa y, sobre todo, materia de impuestos, y ahora mismo funcionaria interina como administrativa para el Ayuntamiento de Madrid. ¿Ha trabajado en el mundo de la educación? Sí, aunque no con niños pequeños. Fui profesora en un centro docente de enseñanza no reglada en Madrid, dedicado entre otras áreas, a formas secretarias de alta dirección hasta el cierre de la propia empresa. Impartía materias relacionadas con mi carrera profesional como abogada en ese momento. Pero como comprenderás mi alumnado no bajaba de los 16 años de edad mínimo. Recuerdo con gran cariño esa etapa de mi vida en MERYLAND.

2. ¿Qué títulos destinados a niños y niñas ha publicado?

Destinados a un público infantil, realmente ninguno. Mi obra “*Cuéntame un sueño*”, no es un pequeño libro de cuentos infantiles destinado a niños o niñas de corta edad, no, está pensado para un público algo más adulto camino ya de la adolescencia pero que aún no se han olvidado de soñar. A partir de unos siete u ocho años y de ahí al infinito.

Y no sé si algún día publicaré algo para un público más infantil. Pero nunca se sabe. Me gusta probar cosas nuevas siempre.

3. ¿Por qué decidió escribir literatura infantil? ¿Cuál fue su motivación?

No fue premeditado, simplemente surgió. Supongo que es una forma de hacer que los niños, en principio se acostumbren a leer, y segundo, a que no pierdan la capacidad de imaginar.

¿Cuál fue mi motivación? La verdad es que “Cuéntame un sueño” es un conjunto narrativo de tres historias, dos cuentos y una fábula, que surgen, al menos los dos cuentos, hace más de veinte años. Tratando de emular unas historias o cuentos que escribí de adolescente, con no más de 12 o 13 años. Siempre me fascinaron los cuentos clásicos de Perrault o los hermanos Grimm, y quise hacer algo similar. Pero el motor último fue dedicarle el libro a una de mis sobrinas que es una fan incondicional de la sirenita, y así fue cómo surgió “*Arena de Mar*”.

4. Partiendo de su opinión, ¿cuál cree que es la receta perfecta para crear un cuento destinado a niños y niñas?

Un texto comprensible de leer, y que les haga potenciar su imaginación. Hay que adecuar el lenguaje empleado al público que lo va a leer, sino el mensaje no llegará a su receptor de forma adecuando, por eso te decía que realmente no es un libro destinado a infantes de corta edad. Sus padres van a tener que explicarles más de una palabra.

5. ¿Qué emociones ha trabajado en sus proyectos? ¿Por qué ha escogido estas emociones y no otras?

Responder a esta pregunta nos daría para escribir seguramente un libro. Evidentemente, en los tres se ven reflejados la mayoría de las emociones primarias que deberías tratar con los niños entre los 3 y los 5 años para que aprendan a reconocerlas, a gestionarlas o convivir con ellas, para que cuando vayan creciendo y transformándose en adultos no sean marionetas de sus emociones, para que crezcan tanto a nivel personal como profesional como personas sanas y felices, armónicas: aparece el miedo, la confianza, la felicidad, la tristeza, el disgusto, la ira, el interés o la sorpresa. Pero es un libro pensado para personas de más edad y entonces en él se ven reflejadas ya emociones secundarias como el alivio, amor, el orgullo, el afecto, el agradecimiento, el cariño, el aprecio, la compasión y la empatía o comprensión de las situaciones de otros, la motivación, la ilusión, la generosidad, la firmeza, la fortaleza, la

humildad, la dignidad, la estima, la benevolencia, la esperanza y alguna otra que seguro me he dejado en el tintero.

Pero no todo son emociones positivas, también encontramos a las emociones negativas como el agobio, la amargura, la angustia, la ansiedad, la derrota, la desmotivación, el desencanto, la impaciencia, el desencanto, la desesperación o la desconfianza básicamente.

¿Por qué ha escogido estas emociones y no otras? Creo que en las tres historias se dan una mezcla de emociones positivas tanto como negativas, porque ambas son necesarias para nuestro equilibrio emocional. No todo a lo largo de la existencia de una persona es un camino de rosas, habrá momento de felicidad, de agradecimiento, de amor, de satisfacción o incluso de sorpresa, pero también viviremos momentos de amargura, de desesperación de duelo.

Pero creo que las tres historias tienen una emoción unificadora y que no podemos perder jamás, la única que dejó encerrada Pandora en la caja: La Esperanza, sin ella no seríamos capaces de sobrevivir, de evolucionar, y la esperanza se nutre de sueños, sueños que nos empujan con motivación a tratar de alcanzarlos, a desear más metas, a levantarnos cuando no tropezamos, a no rendirnos, aunque nos veamos hundidos, a vivir, en resumen.

Y eso es básicamente lo que he querido transmitir con ellos, que tenemos que creer en nuestra posibilidades, en perseguir los sueños por muy difícil que parezcan, en no rendirse, porque nada hay escrito, el camino, nuestro destino lo escribimos cada día nosotros mismos. Tenemos que crecer y aprender a convivir con nosotros mismos y con los demás, a ser tolerantes y abiertos, porque nada es blanco o negro, como reza el título del último cuento: “Siempre hay una excepción”.

6. ¿Son importantes las ilustraciones en un cuento infantil? ¿O es más importante el texto?

Por supuesto que son importantes, pero no son indispensables. Podría decirse que una imagen vale más que mil palabras, pero a veces, desde mi punto de vista esa inmediatez de comprensión limita la capacidad del lector de crear su propia imagen sobre lo que lee. Así que sí, el texto es para mí lo fundamental. La ilustración solo debe reafirmar el texto, pero no anularlo. Porque si damos más importancia a la imagen que al texto no es un libro lo que vemos, es otra cosa, una película.

**7. ¿Ha hecho alguna formación para trabajar las emociones a través del cuento Infantil?
En caso afirmativo, ¿cuál?**

No. Aunque he de decir que el ámbito de las emociones humanas es un área de la psicología realmente fascinante.

8. ¿Cuál es la importancia de fomentar la lectura de cuentos desde la infancia?

El fomentar la lectura, ya sea de cuentos, de fábulas, de comics durante la infancia o adolescencia es el soporte necesario para primero crear un hábito de lectura en esa persona, y segundo, potenciar su capacidad no solo lectora sino lo que es más importante su capacidad comprensiva. Y esta, a veces, mal que nos pese, brilla por su ausencia a todos los niveles.

9. ¿Cuál cree que es la mejor forma de explicar un cuento infantil?

Leyéndolo, pero intentando interpretar a sus personajes, aunque simplemente sea emulando distintas voces. Haremos al niño escuchar una pequeña obra de teatro, no simplemente la lectura de una prosa.

10. ¿Pueden ser los cuentos infantiles una forma de terapia para las personas? ¿Por qué?

Creo que sí, pero no solo los cuentos. ¿Por qué? Escribir siempre lo es. Es una forma de escapar de la realidad y de hacer realidad nuestros anhelos, nuestros sueños, aunque sea a través de sus personajes.

11. ¿Qué beneficios cree que aporta trabajar la Educación Emocional a través de los cuentos?

Los cuentos o mejor dicho el debate posterior sobre el cuento leído pueden crear el marco propicio para que el alumno manifieste sus emociones, las comparta, que las comprenda y las sepa expresar en el momento justo y en el grado apropiado, porque cuando una emoción nos desborda, nos anula, y eso repercute negativamente en la atención, memoria y aprendizaje.

12. ¿Qué consejo me daría cómo futura maestra en relación con los cuentos infantiles?

Nunca me gustó dar consejos, por una razón los consejos se basan en la experiencia personal de cada uno, en sus vivencias, y no hay dos vivencias iguales, por tanto el consejo que a uno le puedan dar sobre algo, puede que al otro no le sirva, pero puede ser una referencia a tener en consideración, así bajo esa premisa te diré que: *“Un cuento al día, tal vez dé a tu vida algo de emoción y alegría, porque no solo te hará pensar, no solo te hará soñar, te hará imaginar, y si lo imaginas, puede hacerse realidad”*. Solo tienes que creer y será como le dicen a uno de los protagonistas en mi otro cuento *“El libro verde”*.

13. Y finalmente, ¿qué otro escritor o escritora del sector de la Literatura Infantil me recomendaría?

Como te dije no es un género que escriba de forma asidua, así que no estoy al día de sus escritores o escritoras, y, además, recomendar a uno por encima de otros sería muy injusto y sesgado y más si parto de mi gran ignorancia sobre el sector de la Literatura infantil. Pero quizás, me gustaría recordar a una gran mujer y escritora, nuestra entrañable Gloria Fuertes. Sus cuentos son eternos.

8. ENTREVISTA A MÓNICA CARRETERO

Mónica Carretero nació en Madrid, pero ahora vive feliz en Segovia. Es autodidacta y antes de dedicarse profesionalmente a dibujar y a escribir cuentos trabajó realizando pintura decorativa, como diseñadora gráfica y haciendo deliciosas tartas en el salón de té del que fue propietaria...

Ha ilustrado decenas de libros, juegos y carteles para España, Inglaterra, Macedonia, Corea, Líbano, Francia, Australia y Estados Unidos. También colabora con diversas revistas españolas y americanas. Además, realiza muchos trabajos fuera del mundo editorial: decoración, producto textil, juegos...

Desde 2011, su trabajo ha sido reconocido en varias ocasiones con diversos premios en la London Book Fair, los Latino Book Awards en Estados Unidos y la *BookExpo* América. Se divierte mucho dibujando e inventando historias. Asegura que esta profesión le da la vida. Una gran pasión que se refleja indudablemente en sus ilustraciones, pues están llenas de color y personajes originales que transmiten alegría, felicidad, ganas de vivir.

1. ¿Podría hacer una breve presentación sobre sí mismo a nivel profesional? ¿Ha trabajado en el mundo de la educación?

He ilustrado para editoriales especializadas en libros de texto. En el mundo de la educación directamente no he trabajado, pero he realizado muchos encuentros y talleres en bibliotecas y colegios. Al final todos nuestros libros de alguna manera “educan” a los niños y niñas que los leen. Algo se les queda en el alma que luego les servirá para su día a día.

2. ¿Qué títulos destinados a niños y niñas ha publicado?

He publicado más de 40 libros, escritos por mí o sólo ilustrados.

3. ¿Por qué decidió escribir literatura infantil? ¿Cuál fue su motivación?

Desde siempre el lenguaje y la estética que más me ha gustado sólo podía encauzarse para un tipo de lector curioso, ingenuo, con ganas de descubrir, con pocos prejuicios, con alegría de vivir... Y esos son los niños.

4. Partiendo de su opinión, ¿cuál cree que es la receta perfecta para crear un cuento destinado a niños y niñas?

En mi caso ser yo misma, dejar que Mónica sienta como siente, se divierta con lo que escriba y dibuje. Deje escapar su alma. Quizá porque todos llevamos ese niño dentro que muchas veces no dejamos salir. En mi caso ha estado siempre ahí. No lo sabría hacer de otra manera...

5. ¿Qué emociones ha trabajado en sus proyectos? ¿Por qué ha escogido estas emociones y no otras?

Trabajo el humor, la curiosidad, el descubrimiento, la empatía, la alegría... Es verdad que en mis textos hasta ahora no ha habido tristeza quizá porque necesito alegría en mi vida y es lo que quiero transmitir.

6. ¿Son importantes las ilustraciones en un cuento infantil? ¿O es más importante el texto?

Para mí es fundamental que ambos sean importantes... Lo que sí es cierto es que muchas veces las ilustraciones pueden hacer que un texto mediocre brille.

7. ¿Ha hecho alguna formación para trabajar las emociones a través del cuento Infantil? En caso afirmativo, ¿cuál?

No. Soy completamente autodidacta... Pero, ¿qué mejor formación hay para trabajar las emociones que no sea la vida?

8. ¿Cuál es la importancia de fomentar la lectura de cuentos desde la infancia?

Creo que leer te da libertad, te da cimientos para la vida, te da la posibilidad de conocer nuevos mundos, de ponerte en los zapatos de otras personas, con otras vidas. Leer es una experiencia de auténtica libertad.

9. ¿Cuál cree que es la mejor forma de explicar un cuento infantil?

No creo que haya que explicar un cuento infantil. Solo hay que dejar que los niños lo sientan. Libres para sentir, sin explicar nada.

10. ¿Pueden ser los cuentos infantiles una forma de terapia para las personas? ¿Por qué?

Sí, pero como cualquier libro. Los libros te enseñan nuevas experiencias. Te dicen que no estás solo en tu manera de sentir, de ver el mundo y lo más importante, te cuenta que en el mundo hay muchas maneras de vivir.

11. ¿Qué beneficios cree que aporta trabajar la Educación Emocional a través de los cuentos?

Todos los beneficios. Las emociones son lo que somos. La vida es pura emoción. Con emociones buenas y menos buenas por lo que a veces te hacen sufrir, pero todas son necesarias, todas te hacen. Para saber que uno se siente feliz y valorarlo, es fundamental haberse sentido en momentos desgraciado. Las emociones buenas te hacen volar, las menos buenas te dan los cimientos para crecer y para valorar más las buenas.

12. ¿Qué consejo me daría cómo futura maestra en relación con los cuentos infantiles?

Que los disfruten, que los lean con pasión si les gustan: “sólo lean cuentos que les apasionen” porque los niños y las niñas son almas vírgenes, maravillosas almas abiertas y puras, en su gran, gran mayoría.

13. Y finalmente, ¿qué otro escritor o escritora del sector de la Literatura Infantil me recomendaría?

¡A Roald Dahl! ¡Sin ninguna duda!

9. ENTREVISTA A XAVI FORCADELL

1. Podria fer una breu presentació de si mateix a nivell professional? Ha treballat en el món de l'educació?

Jo soc mestre, l'any 2000 que em donen el diploma. I durant 21 anys estic treballant de mestre a diferents escoles, i m'endinso com a mestre d'Educació Primària i Educació Física. Faig una llicenciatura d'Educació Física, després un postgrau d'Educació Emocional, un postgrau de Psicomotricitat, i un programa de Doctorat amb relació a la metodologia de l'adult amb els infants de 0 a 8 anys, i que té relació amb l'activitat motriu del cos. Després, faig una tesi doctoral sobre el que és la figura del mestre que fa psicomotricitat a l'escola, per definir les seves competències, el seu perfil professional, i com avaluar-se per a millorar en el seu desenvolupament professional.

He fet de professor a la Universitat Autònoma de Barcelona i a la UB (Universitat de Barcelona) al Grau d'Infantil. També, he estat de professor als màsters relacionats amb l'Educació Física a la Universitat de Barcelona; després al postgrau de Psicomotricitat de l'Autònoma, i al màster de psicomotricitat de la Universitat Rovira i Virgili. Actualment, estic de professor al màster que fan per ser professors de secundària. I, també, estic creant la meua escola de formació destinada a docents i famílies, on es treballen temes relacionats amb l'educació, entre ells el conte infantil i també la psicomotricitat, el tema d'Educació Emocional, metodologies actives, etc. I dins d'aquesta escola, que es diu *Escola de Benestar Personal i Professional*, hi ha un apartat molt important de creixement personal obert a tothom.

2. Quins títols dedicats a infants té publicats?

El conte "*El cranc juganer*" és el meu primer conte. Va sorgir el juliol del 2020, i de moment és l'únic conte que he publicat. Però, també he publicat en algunes revistes, per exemple *Entre línies* i *Comunitat Educativa* de la Universitat Rovira i Virgili, articles relacionats amb la psicomotricitat.

3. Per què vas decidir escriure literatura infantil? Quina va ser la teva motivació?

Com has pogut veure al llarg del meu recorregut, la psicomotricitat té un pes important, i la història "*El cranc juganer*" sorgeix en una vivència meua d'una sessió de psicomotricitat

que compartim els membres del grup de recerca d'Educació Psicomotriu de la Universitat Autònoma de Barcelona. I, al llarg d'aquesta sessió, ens diuen de fer diferents animals, jo esdevinc un cranc. Al final, ens diuen de fer una història sobre la vivència que hem tingut a la sessió i també que sigui una història que vagi més enllà. En aquest moment, sorgeix la idea inicial d'aquest conte "*El cranc juganer*".

A partir d'aquí, de veure la història i dels valors que transmet, penso "*Ala! Això podria ser interessant que arribés als infants*", i és quan comença l'aventura d'escriure un conte i passar aquesta història que s'havia viscut i plasmat en un paper. A partir d'aquí, ve tot el fantàstic procés de passar aquest text en format conte perquè compleixi les diferents fases, i també perquè ajudi al lector a comprendre el missatge. Comença el treball amb la il·lustradora, de comentar-li que pretenc a cada fase transmetre al lector. Aleshores, aquest procés de tota la revisió del redactat, de fer les il·lustracions, maquetació, edició i impremta son dos anys.

La idea, és que gràcies a tota la bona acollida que ha tingut aquest conte, la idea és anar traduint-lo en altres idiomes, que ja m'ho han reclamat. I, l'altra cosa, és donar continuïtat a aquest gran juganer perquè segueixi vivint aventures. En aquest primer conte, es parla del tema del respecte cap als altres, del valor de l'amistat, i sobretot el tema del *bullying* que queda amagat a la història. També hi ha temes de la història relacionats amb els adults. Així doncs, és un conte que ajuda també a la reflexió dels adults sobre el creixement personal. I, la idea és seguir, a través del llenguatge del conte infantil, poder transmetre valors i aspectes relacionats amb l'Educació Emocional.

4. Partint de la seva opinió, quina creu que és la recepta perfecta per crear un conte destinat a infants?

La manera principal és ficar-te a l'altre lloc. És a dir, si estàs comunicant, ja sigui en un conte, en una formació, una xerrada, fent de mestre, etc., és que quan tu vagis a comunicar has de mirar qui hi ha a l'altre costat. Perquè d'aquesta manera arribaràs a l'altra persona. Si et quedes al teu costat, serà un monòleg i potser no hi ha escolta.

En el cas del conte infantil hi ha un seguit de coses a tenir en compte. Entre elles, adequar el vocabulari, que sigui entenedor. En el cas d'un conte il·lustrat la importància de les il·lustracions, que siguin adequades i permetin entendre el llenguatge que es vol transmetre. I després ja vindria tot el tema de com explicar el conte, de com treballar-lo, etc.

5. Quines emocions treballa en els seus projectes? Per què ha escollit aquestes?

En el conte “*El cranc Juganer*” hi ha un tema important, que és veure que davant d’una mateixa acció, cadascú reacciona d’una manera diferent. I, també és veure una mica la diversitat. És a dir, que cadascú reaccionem segons com som. No existeix una resposta única. Per exemple, en el conte hi ha que els molesten i marxen / s’enfaden, i altres que ho accepten perquè és una broma i riuen. Al llarg de la història hi ha aquestes emocions, hi ha la tristesa i també la felicitat.

6. Són important les il·lustracions en un conte infantil? O és més important el text?

Jo estic molt content de l’equip que hem fet la il·lustradora i jo, perquè ha sigut un treball creat conjuntament. És a dir, el text inicial és súper important, perquè és el relat principal, però és important que existeixi una connexió entre el text i la il·lustració.

En el cas del conte “*El cranc juganer*”, a cada pàgina hi ha varies frases curtes perquè la idea és donar una informació concreta, en la qual ha de ser molt clar el que es vol transmetre. I l’infant, a part d’escoltar el que se l’està dient ho vegi en la imatge. Diuen que cadascú aprenem de tres vies: la visual, l’auditiva i la vivencial o quinesestésica. Aleshores, aquí la importància de l’auditiu que escoltarà, la visual que veurà la història i, a part si aquesta explicació la fas vivencial, estàs arribant a tothom. Per tant, la resposta més important és depèn qui hi ha a l’altre costat.

7. Ha realitzat alguna formació per treballar les emocions a través del conte Infantil? En cas afirmatiu, quina?

Jo vaig fer tres formacions relacionades amb l’educació socio-emocional, l’educació emocional i la intel·ligència emocional. I, després, hi ha tot un tema que és molt important que és la formació a nivell de teatre, d’expressió corporal i de *clown*, ja que el pallasso és el llenguatge que connecta més amb l’essència de l’altra persona.

Tot aquest aglomerat fa que puguem comprendre les emocions, per què existeixen, quina és la seva funció i també entenguis el que es generarà amb allò que comparteixes. És veritat que després hi haurà una amplitud, és a dir, cada infant es quedarà amb alguna cosa de la història. Però, sí que és cert que vas veient que hi ha un ampli nombre d’infants que els arriba el que va

succeint a la història i aquest era el repte. També, que cada infant connecti amb allò que per a ell és essencial i que li ressona més.

8. Quina és la importància de fomentar la lectura de contes des de la infància?

L'altre dia, estava en una formació relacionada amb la lectura i amb els contes. Aleshores, veia que els adults expliquem contes als infants. Això està súper bé, perquè connectem amb l'*imaginari*, amb el joc simbòlic i amb la fantasia de l'infant. I, per tant, vol dir que connectem amb el seu inconscient. D'aquí la importància del conte infantil, perquè els contes permet posar paraules al seu inconscient.

Una altra cosa que deien a la formació, és que quan l'infant comença a llegir, l'adult deix d'explicar-li contes, i això és un error perquè els infants només llegeixen contes del seu nivell. S'estan perdent un altre tipus de conte més complex o elaborats. Sí que segueixen llegint o practicant la lectura del seu nivell, però és cert que s'ha de seguir explicant contes perquè vegin altres tipus d'històries i no sols els del seu nivell de lectura.

9. Quina creu que és la millor manera d'explicar un conte infantil?

Vivint-lo, com si fos la primera vegada que el llegeixes. Aquest és el secret. Cada vegada que expliquis un conte, posa els cinc sentits perquè puguis transmetre les diferents emocions que van succeint al llarg de la història. I que tu siguis un amplificador d'allò que succeeix a la història.

Vaig estar treballant en una escola on feien el *padrí lector*. Infants de sisè, cinquè i quart de primària anaven a Infantil, amb infants de P3, P4 i P5. Aleshores, en un d'aquests grups, vam estar treballant com ser un bon lector i com explicar els contes als nens i nenes. Vam anar veient estratègies a tenir en compte. Per exemple, el to de veu dels diferents personatges, ser clar quan parles, i utilitzar tot el tema del llenguatge no verbal per explicar aquesta història. I, sobretot, l'escolta. S'ha d'ajustar la lectura a qui tens al davant.

10. Poden ser els contes infantils una forma de fer teràpia per les persones? Per què?

Sí en majúscules, perquè connecta amb l'inconscient. De forma subtil, el conte infantil o adult connecta amb aspectes de l'inconscient de la persona, i aquesta pot posar-li paraules i pot comprendre allò que estava realitzant. Per tant, es pot fer una reflexió i decidir actuar / canviar aquella cosa que s'ha observat.

11. Quins beneficis creu que aporta treballar l'Educació Emocional a través dels contes?

Els beneficis son majúsculs. Just avui, sortia de l'escola i hem estat parlant amb altres professors del tema del *bullying*, perquè de vegades hi ha infants que en fan a altres i no se'n adonen. He proposat, justament, a anar aquesta classe per explicar el conte de “*El Cranc Juganer*”. Aleshores, a partir de la història veure si l'infant s'identifica amb el Cranc Juganer; veure fins a quin grau s'identifica; veure si és capaç d'adonar-se les conseqüències que té una actitud així, i observar quin grau de reflexió fa a partir de la història. Les preguntes finals del conte també estan realitzades per veure que va responent i en quin punt es troba l'infant, per tal de veure després com intervenir per reconduir aquesta actitud.

Ja veus que el conte és una eina vital a nivell d'Educació Emocional, ja que en aquesta hi ha diferents fases. Pots trobar tranquil·lament contes que ajudi a veure a l'infant les diferents fases: consciència emocional, identificar les emocions, regulació emocional, empatia, assertivitat, resoldre conflictes, etc. Dins de la Literatura Infantil hi ha molts contes que ajuden a treballar aquests aspectes, i que donen a l'infant una guia perquè tinguin vocabulari, guies, recursos i eines.

12. Quins consells em donaria com a futura mestra amb relació als contes?

Que llegeixis contes, que els gaudeixis, i que sobretot la interpretació teva del conte no tindrà perquè ser la de l'infant. Està obert que tu has fet una interpretació del conte i quan el vagis a explicar als infants, estar obert a les seves interpretacions, que segurament enriquiran la teva.

Hi ha un error, que ja vaig comentar a la formació que vam fer “*L'educació emocional en el conte infantil*”, d'aspecte professional de mestres i de vegades també famílies. Pensen que si un infant té un problema doncs es busca un conte per solucionar-lo. Aleshores, si tu vas amb la intenció d'*arreglar* un problema doncs malament. La idea és explicar el conte i veure on es troba i comprendre a l'infant, no per arreglar-lo o canviar-lo. Has de gaudir dels contes, no només utilitzar-los per treballar un aspecte, perquè els infants ens pilleen. Pensen: “*Buf, una altra vegada un conte, això vol dir que hem de treballar alguna cosa*”.

13. I finalment, quin altre/a escriptor o escriptora del sector de la Literatura Infantil em recomanaria?

Justament aquest Sant Jordi m'han regalat “*La font invisible*” de Míriam Tirado i il·lustrat de Marta Montero. La història és molt potent i és un conte per adults, hi ha una reflexió per a totes les edats. També he vist que la Míriam Tirado ha escrit altres contes, com “*El fil invisible*”, i penso que és molt interessant el treball que està fent, perquè dona a conèixer aspectes que de vegades son difícils de treballar-los en la parla.

10. ENTREVISTA A JESÚS SERRANO

1. Podria fer una breu presentació de si mateix a nivell professional? Ha treballat en el món de l'educació?

Jesús Serrano. Amposta. Llicenciatura en Història i Màster en Màrqueting. No treballo en el món de l'educació. El meu àmbit és comercial. He publicat ja vuit llibres (6 infantils) i he tingut la sort de rebre diversos premis literaris.

2. Quins títols dedicats a infants té publicats?

- “Miquelet Setencàrrecs”. Aeditors, 2011.
- “Altres encàrrecs de Miquelet”. Onada Edicions, 2013.
- “Teresina no sap cantar”. Onada Edicions, 2015.
- “Llavis Molsuts i altres Mentides”. Ajuntament d'Amposta, 2016.
- “100 anys fent Fila”. Unió Filharmònica d'Amposta. 2018.
- “Bruixa!”. Onada Edicions 2019.
- “Perdedors”. Verónica la Cartonera 2019.
- “Lola i els contes”. Ajuntament d'Amposta 2020.

3. Per què vas decidir escriure literatura infantil? Quina va ser la teva motivació?

Malgrat que la meua vida laboral no ha resseguit el camí prefixat d'historiador o docent vinculat a la història, ara fa deu anys vaig decidir encetar un projecte on apropés als xiquets i xiquetes del meu àmbit geogràfic la història dels seus iaies i iaies.

4. Partint de la seva opinió, quina creu que és la recepta perfecta per crear un conte destinat a infants?

Apropar-te al teu públic. Crear un producte atractiu i adequat a la franja d'edat on vols adreçar-lo.

5. Quines emocions treballa en els seus projectes? Per què ha escollit aquestes?

El meu objectiu és establir vincles entre generacions i despertar un cert interès per un món que s'està perdent.

6. Són important les il·lustracions en un conte infantil? O és més important el text?

Si parlem d'un públic infantil crec que sí. En canvi, quan parlem d'adolescents no resulta necessari.

7. Ha realitzat alguna formació per treballar les emocions a través del conte Infantil? En cas afirmatiu, quina?

No, soc autodidacta.

8. Quina és la importància de fomentar la lectura de contes des de la infància?

En el món tecnològic que ens ha tocat en sort on tots (adults i infants) anem *agobiats*. El fet de poder mantenir unes estones de complicitat generacional en compartir un conte em sembla un luxe que no podem malgastar.

9. Quina creu que és la millor manera d'explicar un conte infantil?

Amb calma... I al llit. Compartint experiències i vincles.

10. Poden ser els contes infantils una forma de fer teràpia per les persones? Per què?

Crec que sí, en el meu cas, alguns dels meus contes s'estan utilitzant en grups de suport a la gent gran en Alzheimer.

11. Quins beneficis creu que aporta treballar l'Educació Emocional a través dels contes?

Com he dit abans i en el meu cas concret les emocions ajuden a recordar.

12. Quins consells em donaria com a futura mestra amb relació als contes?

Sempre he pensat que, almenys a Catalunya, ha existit un cert menyspreu pel món rural fruit d'una visió centralista del món. Jo, amb el meu projecte literari, intento apropar la tradició intrínseca de la meua terra als xiquets i xiquetes del segle XXI. No cal que tots els nostres infants conten els mateixos contes ni canten les mateixes cançons.

13. I finalment, quin altre/a escriptor o escriptora del sector de la Literatura Infantil em recomanaria?

Cinta Arasa, m'agrada molt. El seu conte és "*Les fades són calbes*".